

مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی،

نفت و طلا در ایران و جهان

(سه ماه نخست سال ۱۳۹۸)

بورس اوراق بهادار تهران

معاونت توسعه

مدیریت تحقیق و توسعه

تیر ماه ۱۳۹۸

بورس اوراق بهادار تهران
مدیریت تحقیق و توسعه
شناسنامه سند

عنوان: مروری بر تحولات اقتصادی، بازارهای مالی، نفت و طلا در ایران و جهان

تهیه کننده: دکتر مهدی ذوالفقاری

تاریخ تهیه: تیر ماه ۱۳۹۸

تاریخ انتشار: تیر ماه ۱۳۹۸

شماره ویراست: اول

فهرست

مقدمه	۱
۱- تحولات اقتصاد جهانی	۱
۱-۱ قیمت جهانی طلا.....	۱
۲-۱ قیمت جهانی نفت و گاز	۳
۳-۱ قیمت جهانی فلزات اساسی	۵
۴-۱ تحولات بازارهای جهانی ارز	۸
۵-۱ تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان	۱۱
۲- تحولات اقتصادی ایران	۱۹
۱-۲ بازار پول	۱۹
۱-۱-۲ گزارش تفصیلی بانک مرکزی از آمار تسهیلات شبکه بانکی به تفکیک بخشی طی فروردین ماه سال ۱۳۹۸	۱۹
۲-۱-۲ ابلاغ دستورالعمل «آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» از سوی بانک مرکزی	۲۱
۳-۱-۲ تصویب « بسته سیاستی نحوه برگشت ارز حاصل از صادرات در سال ۹۸ و نحوه رفع تعهد ارز صادراتی سال ۱۳۹۷ صادرکنندگان » توسط بانک مرکزی	۲۱
۲-۲ بازار سرمایه	۲۲
۱-۲-۲ ارزش بازاری	۲۲
۲-۲-۲ شاخص های بازار سرمایه	۲۴
۳-۲-۲ ارزش معاملات	۲۶
۳-۲-۳ بازار ارز	۲۶
۴-۲ بازار سکه	۲۷
۵-۲ بازار مسکن	۲۸
۶-۲ تورم و بیکاری	۳۱
۱-۶-۲ تورم	۳۱
۲-۶-۲ بیکاری	۳۲
۷-۲ تجارت خارجی و مبادلات بین المللی	۳۳
۸-۲ مقایسه بازدهی بخش های مختلف اقتصادی طی دوره های مختلف زمانی	۳۵
جمع بندی	۳۶

مقدمه

گزارش حاضر به بررسی و تحلیل مهم‌ترین تحولات اقتصادی جهان و ایران طی دوره سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ پرداخته است. در بخش تحولات اقتصاد جهانی، نوسانات قیمت جهانی طلا، نفت و گاز، فلزات اساسی، ارزهای جهانی (فارکس) و بورس‌های معتبر جهان ارایه شده است. تحولات ایران نیز در ۸ بخش؛ (۱) بازار پول، (۲) بازار سرمایه، (۳) بازار ارز (۴) بازار سکه، (۵) بازار مسکن، (۶) تورم و بیکاری، (۷) تجارت خارجی و (۸) مقایسه بازدهی دوره‌ای دارایی‌های نقدشونده ارایه شده است.

۱- تحولات اقتصاد جهانی

۱-۱ قیمت جهانی طلا

قیمت هر انس طلای جهانی در دو ماه نخست فصل بهار در پی تقویت ارزش دلار و کاهش تنش‌های تجاری بین آمریکا و چین در مسیر نزولی قرار داشت. اما در روزهای پایانی بهار تردید در رفع تنش‌های تجاری بین غول‌های اقتصادی جهان و افزایش تنش‌های سیاسی در منطقه خاورمیانه در کنار پیش‌بینی برخی نهادهای بین‌المللی از چشم‌انداز تیره اقتصاد جهانی منجر به بازگشت سریع قیمت طلا از کف چندماهه شد. بطور کلی قیمت جهانی این فلز گران‌بها ابتدا از ۱۳۰۷ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند ۱۳۹۷) با افت ۲/۵ درصدی به ۱۲۷۴ دلار در ۲۲ می (۱ خرداد) کاهش یافت اما در آخرین ماه فصل بهار با رشد ۹/۶ درصدی به ۱۳۹۶ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت. متوسط قیمت هر انس طلای جهانی در این دوره (۱۳۰۱/۷ دلار) نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۱۳۱۴/۳ دلار) حاکی از افت کمتر از یک درصدی بود. در ادامه به تحلیل روند قیمت جهانی طلا در نخستین فصل سال ۱۳۹۸ پرداخته می‌شود.

با آغاز فصل بهار، قیمت جهانی طلا در ادامه روند افزایشی که از نیمه دوم اسفندماه شروع شده بود به روند صعودی خود ادامه داد و از ۱۳۰۷ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند ۱۳۹۷) به ۱۳۲۹ دلار در ۲۵ مارس (۵ فروردین) رسید که مهمترین دلیل آن کاهش شاخص دلار آمریکا بود. انتشار برخی آمار مناسب اقتصادی از آمریکا (نظیر کاهش آمار متقاضیان بیمه بیکاری) و تقویت شاخص دلار در روزهای بعد منجر به بازگشت قیمت جهانی طلا به زیر کانال ۱۳۰۰ دلار شد، بگونه‌ای که قیمت آن به ۱۲۹۵/۶ دلار در ۵ آوریل (۱۶ فروردین) رسید. علاوه بر افزایش شاخص دلار، اظهارات رئیس‌جمهور آمریکا مبنی بر احتمال دستیابی به توافق تجاری با چین نیز منجر به کاهش تقاضا احتیاطی این فلز گرانبها شد. با این وجود در روزهای بعدی با آغاز فستیوال‌های محلی در هند و چین و وضع تعرفه‌های جدید آمریکا بر ۱۱ میلیارد دلار کالاهای وارداتی از اتحادیه اروپا، تقاضای فیزیکی طلا افزایش و قیمت آن مجدداً به کانال ۱۳۰۰ دلاری افزایش یافت و به ۱۳۱۳/۹ دلار در ۱۰ آوریل (۲۱ فروردین) رسید. با آغاز دهه سوم فروردین‌ماه، انتشار اخبار مناسب از اقتصاد آمریکا و تمدید مهلت برگزیت منجر به فشار بر قیمت طلا شد و آن را مجدداً به کانال زیر ۱۳۰۰ دلار رساند، بگونه‌ای که قیمت هر انس طلای جهانی به ۱۲۷۳/۲ دلار تا ۲۳ آوریل (۳ اردیبهشت) کاهش یافت. طی این دوره، علاوه بر موارد فوق، بهبود رشد اقتصادی بریتانیا، افزایش شاخص دلار، انتشار داده‌های اقتصادی مطلوب از اقتصاد چین و آمریکا از دیگر عوامل تاثیرگذار بر کاهش قیمت طلا بودند. با آغاز

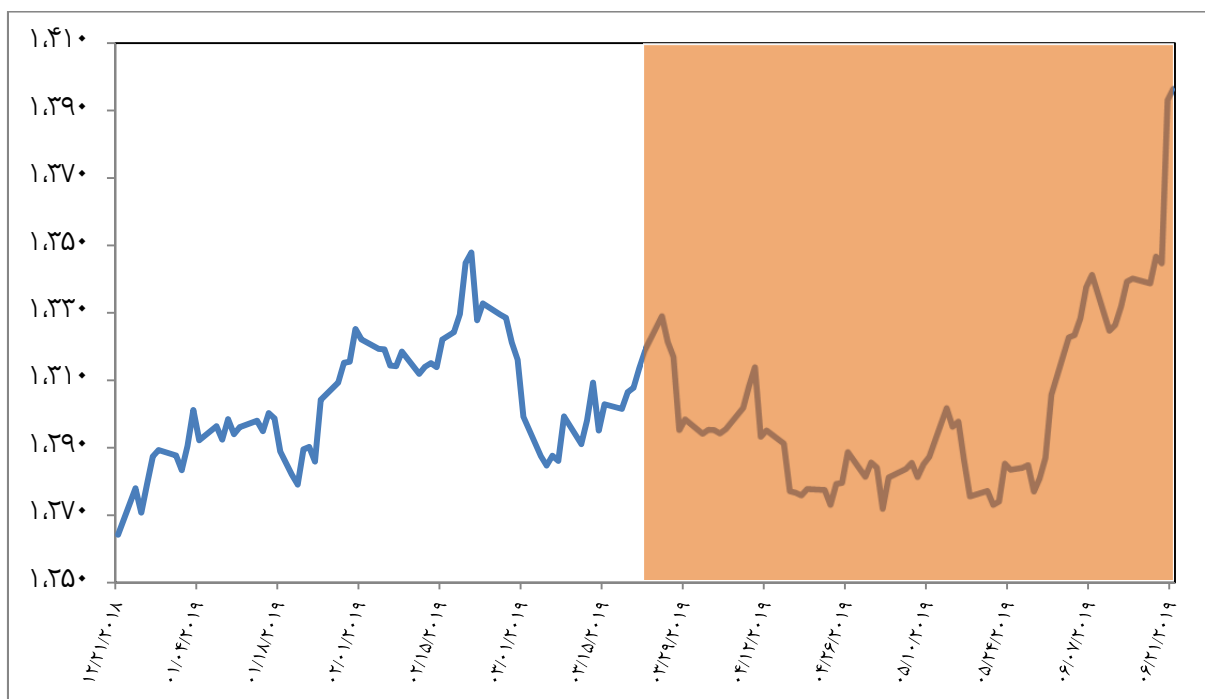

اردیبهشت ماه قیمت جهانی طلا تا نیمه نخست این ماه کماکان در زیر کانال ۱۲۹۰ دلار بود که مهمترین دلیل آن افزایش احتمال کاهش نرخ بهره آمریکا از سوی بانک مرکزی این کشور بود. با این وجود دولت چین به تلافی افزایش نرخ تعرفه‌های تجاری اعمال شده از سوی آمریکا، اقدام به اعمال تعرفه ۲۵ درصدی بر روی کالاهای وارداتی از آمریکا به ارزش ۶۰ میلیارد دلار کرد که این امر موجب شعله‌ور شدن جنگ تجاری این دو کشور شد و تقاضای احتیاطی برای طلا را افزایش داد و قیمت آن با گذر از کانال ۱۳۰۰ دلاری به ۱۳۰۲ دلار در ۵ می (۲۳ اردیبهشت) افزایش یافت.

با این وجود اظهارات رئیس‌جمهور آمریکا در مورد خوش‌بینی به حصول توافق و جهش قیمت بیت‌کوین منجر به بازگشت قیمت طلا به کانال زیر ۱۳۰۰ دلار شد و قیمت آن به ۱۲۷۴/۲ دلار در ۲۲ می (۱ خرداد) کاهش یافت. یک هفته پس از شروع آخرین ماه فصل بهار، قیمت جهانی طلا در یک جهش بی‌سابقه با رشد ۹/۳ درصدی از ۱۲۷۷ دلار ظرف ۱۷ روز به ۱۳۹۶/۲ دلار افزایش یافت که مهمترین دلیل آن تشدید جنگ تجاری و تهدید ترامپ به اعمال تعرفه‌های جدید بر روی ۳۰۰ میلیارد دلار کالای وارداتی از چین (در صورت بی‌نتیجه بودن مذاکرات تجاری) بود. علاوه بر این، استعفای نخست‌وزیر بریتانیا در پی به سرانجام نرسیدن مساله برگزیت در پارلمان بریتانیا، اعمال تعرفه‌های وارداتی بر روی کالاهای مکزیکی توسط دولت آمریکا، افزایش احتمال کاهش نرخ بهره آمریکا، حادثه دو تانکر در دریای عمان، افزایش تنش‌ها بین ایران و آمریکا و کاهش ارزش دلار از دیگر عوامل تاثیرگذار بر کاهش قیمت طلا طی این دوره بودند.

نمودار (۱): قیمت جهانی طلا

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

منبع: <http://goldprice.org>

در خصوص پیش‌بینی قیمت طلا برای ماه‌های آینده می‌توان بیان داشت نتایج مذاکرات تجاری بین چین و آمریکا و گزارش‌های سالانه اقتصادی آمریکا و چین و همچنین نتیجه مذاکرات خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا و تصمیم بانک مرکزی آمریکا در خصوص کاهش نرخ بهره به عنوان مهمترین عوامل تاثیرگذار بر قیمت طلا محسوب می‌شود. علاوه بر این برخی تنش‌های سیاسی در خاورمیانه بویژه بین ایران و آمریکا نیز می‌تواند بر قیمت طلا در ماه‌های آتی تاثیرگذار باشد. با این وجود با توجه به شرایط سیاسی موجود در منطقه و نگرانی‌های نهادهای بین‌المللی از چشم‌انداز تیره اقتصاد جهانی در سال پیشرو انتظار کاهش قیمت جهانی طلا به زیر کانال ۱۳۵۰ دلار ضعیف می‌باشد.

۲-۱ قیمت جهانی نفت و گاز

در بهار سال جاری، قیمت جهانی نفت در دو مسیر رفت و برگشتی قرار داشت، بگونه‌ای که قیمت سبد نفت خام اوپک ابتدا از ۶۷/۵۴ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۹/۶ درصدی به ۷۴/۰۴ دلار در ۲۵ آوریل (۵ اردیبهشت) افزایش یافت اما با افت ۱۷ درصدی به ۶۱/۴۳ دلار در ۱۸ ژوئن (۲۸ خرداد) کاهش یافت. افزایش تقاضا در پی فروکشی جنگ تجاری بین آمریکا و چین در نیمه نخست بهار مهمترین عامل افزایش قیمت نفت و افزایش مازاد عرضه نفت از سوی تولیدکنندگان (در کنار کاهش تقاضا به دلیل تشدید مجدد جنگ تجاری) بنیادی‌ترین عامل کاهش قیمت نفت طی این دوره بود. در مجموع طی این دوره متوسط قیمت هر بشکه سبد نفت خام اوپک (۶۸/۱۲ دلار) نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۷۱/۱۲ دلار) با افت ۴/۲ درصدی همراه بود. در ادامه به بررسی روند نوسانات قیمت جهانی نفت خام و قیمت سبد نفت خام اوپک به همراه تحلیل عوامل تاثیرگذار بر آن طی دوره سه‌ماهه نخست سال ۱۳۹۸ پرداخته می‌شود.

با آغاز فصل بهار، قیمت جهانی نفت خام در ادامه روند صعودی خود از فصل بهار به مسیر صعودی خود ادامه داد، بگونه‌ای که قیمت سبد نفت خام اوپک با عبور از کانال ۷۰ دلاری به ۷۴/۰۴ دلار در ۲۵ آوریل (۵ اردیبهشت) افزایش یافت. طی این دوره مهمترین عوامل تاثیرگذار بر روند افزایشی قیمت جهانی نفت با لحاظ ترتیب زمانی شامل موارد زیر می‌باشد:

- افزایش احتمال دستیابی به توافق تجاری بین چین و آمریکا
- تحرکات و درگیری شبه‌نظامیان در لیبی با محدود کردن سمت عرضه
- افت صادرات نفت ایران و ونزوئلا
- انتشار آمارهای مناسب اقتصادی در آمریکا و چین

با آغاز هفته دوم اردیبهشت‌ماه، انتشار آماری درخصوص افزایش فراتر از انتظار ۹/۹ میلیون بشکه‌ای موجودی تجاری نفت آمریکا موجب بازگشت قیمت نفت به مسیر نزولی شد و توقف واردات نفت روسیه توسط کشورهای آلمان، لهستان و اسلواکی بر قیمت جهانی نفت خام فشار آورد. تشدید تنش‌های تجاری بین چین و آمریکا طی این دوره و چشم‌انداز نامناسب رشد اقتصادی موجب تضعیف بخش تقاضای نفت شد و روند طلای سیاه را تا پایان دوره مورد مطالعه نزولی کرد. طی این دوره اگرچه جنگ تجاری مهمترین عامل کاهش قیمت نفت طلا در این دوره بود، اما عوامل دیگری نیز بر افت قیمت جهانی نفت دخیل بودند که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

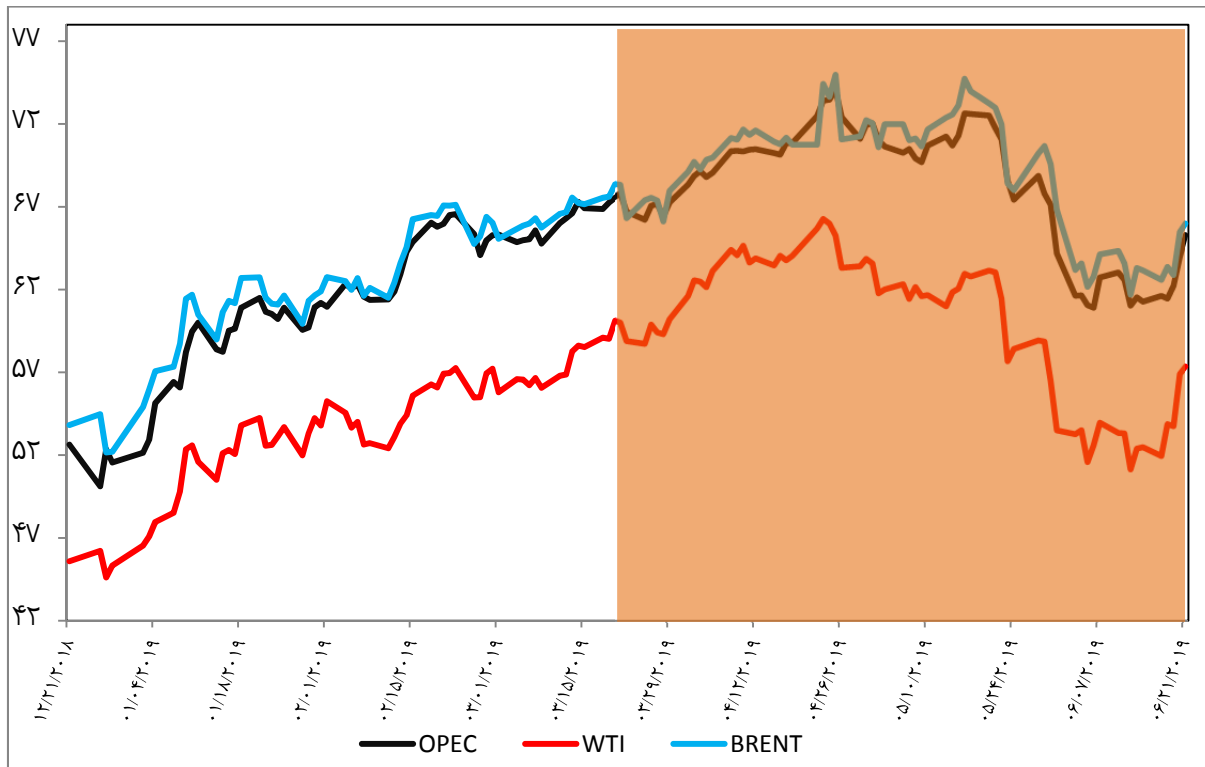

- افزایش شاخص دلار
- اعلام تعرفه‌های تلافی‌جویانه چین روی کالاهای آمریکایی
- ابراز تردید روسیه از احتمال تمدید توافق کاهش تولید در نشست آتی اعضای اوپک-پلاس
- افزایش موجودی نفت تجاری آمریکا

در خصوص پیش‌بینی قیمت جهانی نفت می‌توان بیان داشت که نتیجه مذاکرات تجاری بین چین و آمریکا و تنش‌های سیاسی در خاورمیانه دو عامل مهم تاثیرگذار بر قیمت جهانی نفت در ماه‌های آتی خواهد بود.

نمودار (۲): قیمت جهانی نفت خام

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

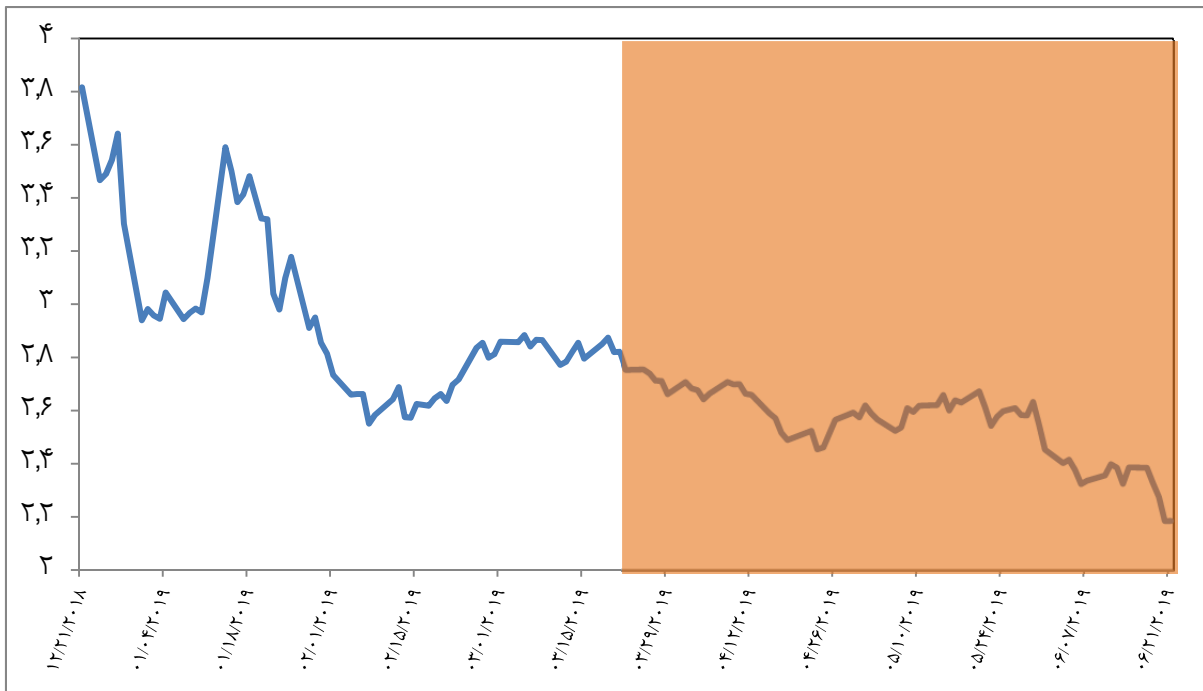

منبع: Opec.org & EIA.gov

با بررسی قیمت جهانی گاز طبیعی مشاهده می‌گردد که قیمت این فرآورده انرژی، در پی کاهش تقاضا واقعی (به دلیل آغاز روزهای گرم سال)، افزایش شاخص دلار و چشم‌انداز نامناسب اقتصاد جهانی روند نزولی را سپری کرد. کاهش قیمت جهانی نفت خام نیز دیگر عامل اثرگذار بر افت قیمت این فرآورده انرژی بود. قیمت قرارداد آتی گاز طبیعی در بازارهای آمریکا از ۲/۸۲ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۲/۲۵ درصدی به ۲/۱۸۶ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت. در مجموع می‌توان بیان داشت که با توجه به ماه‌های گرم پیشرو انتظار می‌رود قیمت گاز طبیعی در سطوح پایینی قرار گیرد.

نمودار (۳): قیمت قرارداد آتی گاز طبیعی در بازار آمریکا
(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

منبع: investing.com

۳-۱ قیمت جهانی فلزات اساسی

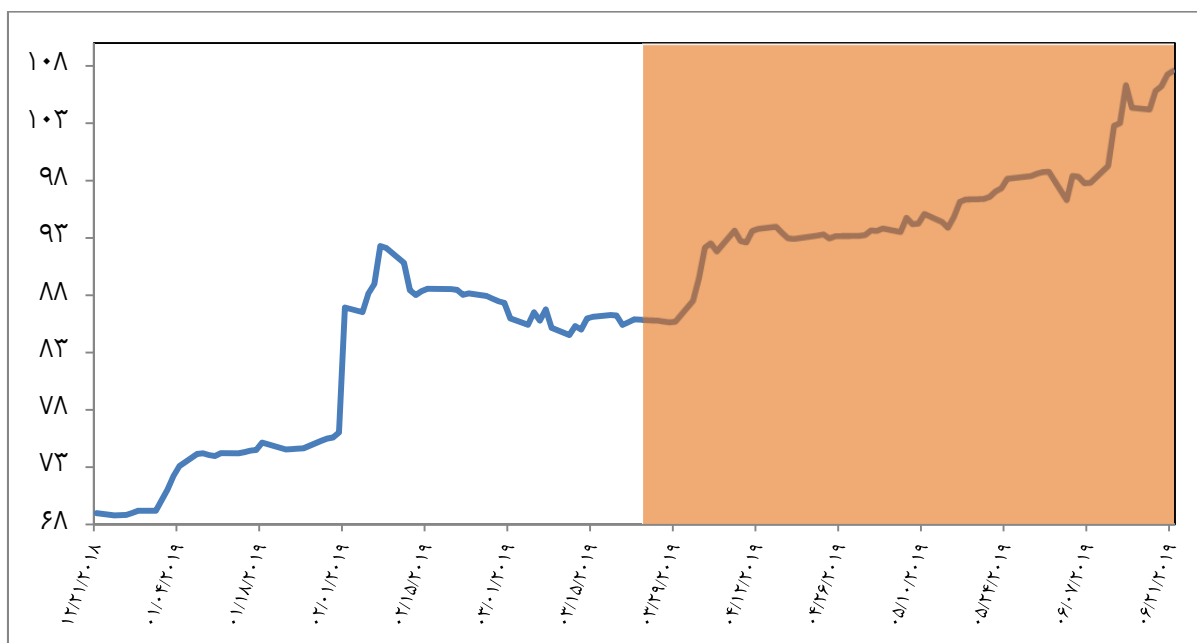
بررسی قیمت جهانی فلزات اساسی در سه ماه نخست سال جاری نشان می‌دهد که روند قیمت جهانی اکثر فلزات اساسی کاهشی بوده است. در این رابطه می‌توان به افزایش شاخص دلار، تشدید تنش‌های تجاری بین چین و آمریکا و پیش‌بینی از رشد نامناسب اقتصاد جهانی به عنوان سه عامل تاثیرگذار بر افت قیمت جهانی فلزات اساسی اشاره داشت. در ادامه به تحلیل دقیق‌تر روند قیمت‌های جهانی فلزات اساسی پرداخته می‌شود.

روند قیمت جهانی سنگ آهن در قراردادهای آتی در سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ برخلاف سایر فلزات اساسی صعودی بود که دلیل آن را می‌توان به کاهش عرضه این فلز در بازارهای جهانی از سوی برخی کشورهای آمریکای لاتین و استرالیا نسبت داد. طی این دوره قیمت قرارداد آتی سنگ آهن در بازارهای آمریکا از ۸۵/۴۱ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۲۵/۹ درصدی به ۱۰۷/۵۴ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت. در صورت تحقق توافق بین چین و آمریکا احتمال تداوم افزایش قیمت این محصول فلزی دور از ذهن نیست. البته چشم‌انداز اقتصادی چین به عنوان بزرگترین واردکننده این محصول مورد تردید بسیاری از کارشناسان اقتصادی است.

نمودار (۴): قیمت قرارداد آتی سنگ آهن در بازار آمریکا
(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

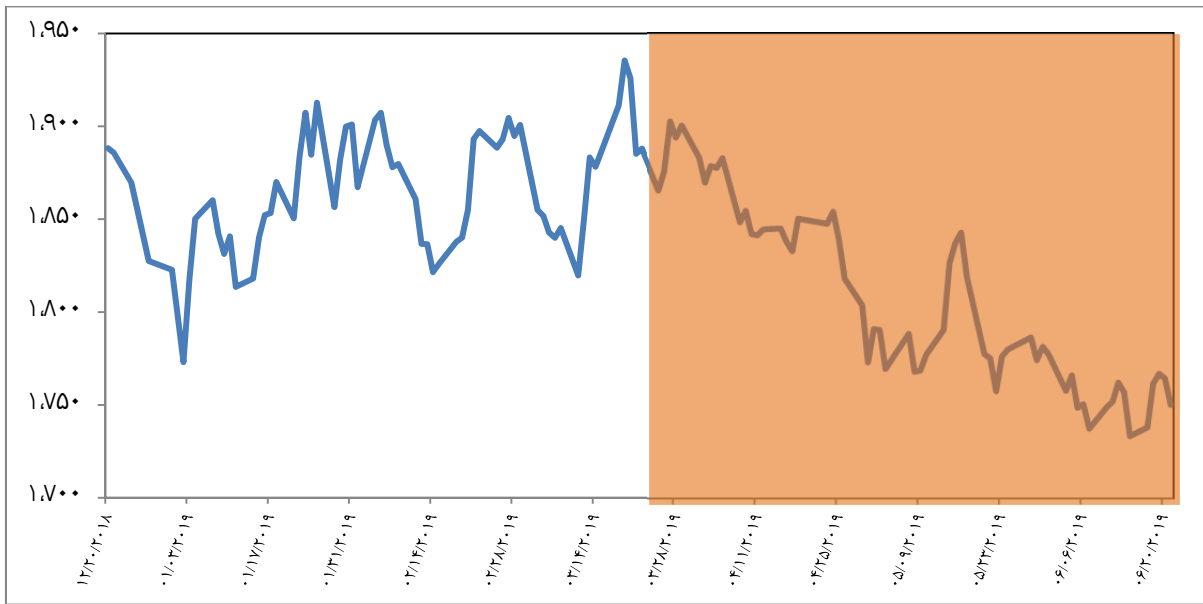
منبع: investing.com

روند قیمت جهانی آلومینیوم علی‌رغم ثبات نسبی در طول فصل زمستان با توجه به سه عامل ذکر شده در فوق در فصل بهار در یک مسیر نزولی قرار داشت، بگونه‌ای که قیمت قرارداد آتی آلومینیوم در بازار لندن از ۱۹۲۶ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۹/۱۳ درصدی به ۱۷۵۰/۲۵ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت. بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که قیمت آلومینیوم در کف چند سال گذشته خود قرار گرفته و تداوم کاهش قیمت آن ممکن است منجر به تعطیلی بسیاری از معادن آلومینیوم در جهان شود. از اینرو به نظر می‌رسد قیمت این کانی در ماه‌های آتی از کف خود باز گردد و در یک تعادل نسبی در قیمت‌های بالاتر قرار گیرد.

نمودار(۵): قیمت قرارداد آتی آلومینیوم در بازار لندن

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

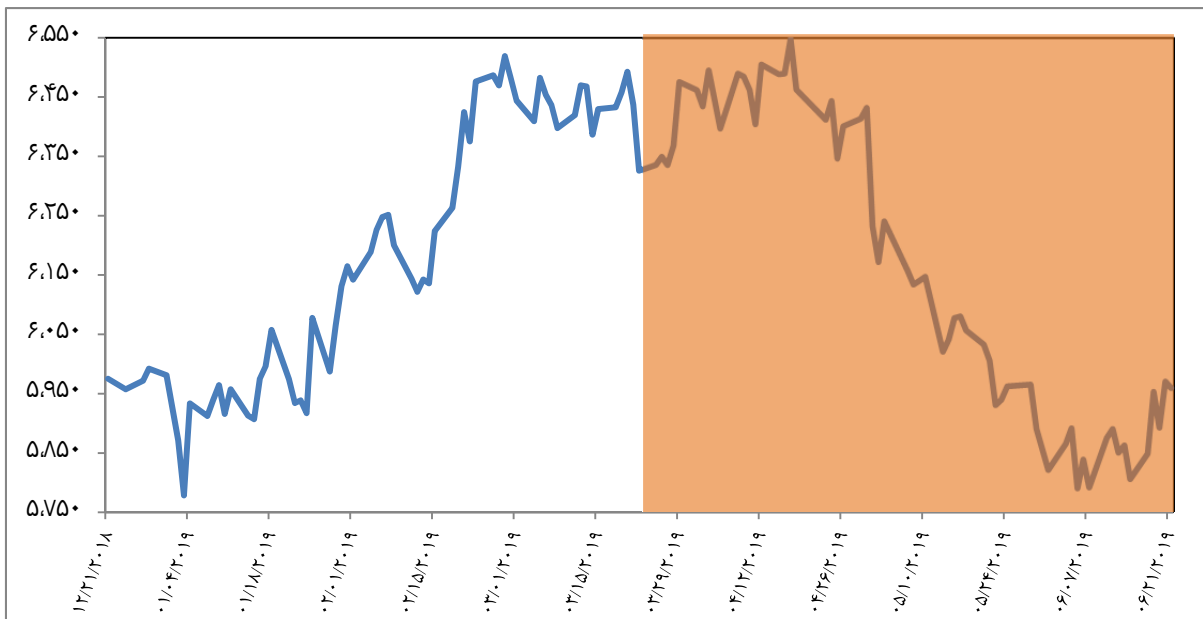

منبع: investing.com

همانند قیمت جهانی آلومینیوم، قیمت جهانی مس نیز در نخستین فصل سال ۱۳۹۸ برخلاف روند صعودی خود در فصل زمستان، در یک مسیر نزولی قرار گرفت، بگونه‌ای که قیمت قرارداد آتی مس در بازار لندن از ۶۴۹۲/۵ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۸/۱۸ درصدی به ۵۹۶۱/۲۵ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت. چین به عنوان بزرگترین واردکننده مس در جهان شناخته می‌شود و انتشار اخبار نامناسب از اقتصاد این کشور، چشم‌انداز روشنی را برای قیمت جهانی مس در ماه‌های آتی متصور نمی‌کند.

نمودار(۶): قیمت قرارداد آتی مس در بازار لندن

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

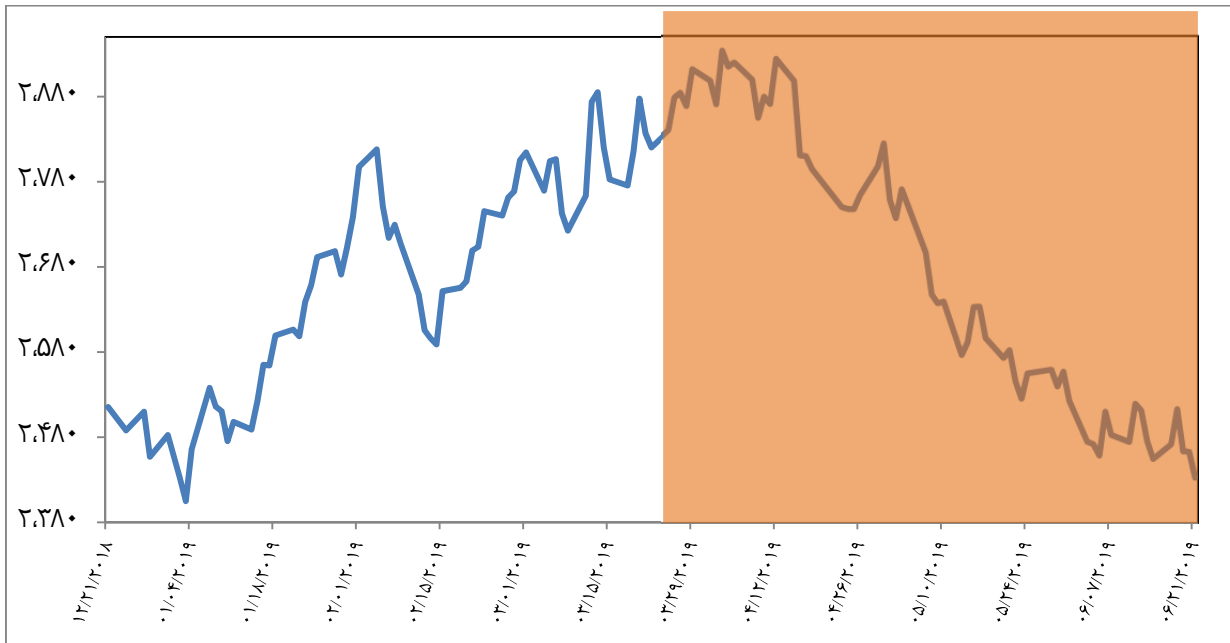
منبع: investing.com

روند نزولی قیمت جهانی روی در بهار سال جاری همانند مس و آلومینیوم تحت تاثیر سه عامل ذکر شده در فوق قرار داشت. لازم به ذکر است که همانند مس، چین بزرگترین واردکننده روی در جهان می‌باشد و تداعی بازگشت قیمت آن در ماه‌های پیشرو (در صورت تداوم جنگ تجاری بین چین و آمریکا) دور از ذهن است. قیمت قرارداد آتی روی در بازار لندن از ۲۸۷۷/۵ دلار در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۱/۵ درصدی به ۲۸۳۶/۵ دلار در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت.

نمودار (۷): قیمت قرارداد آتی روی در بازار لندن

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

منبع: investing.com

۴-۱ تحولات بازارهای جهانی ارز

بررسی بازارهای معتبر ارز در سطح جهانی نشان می‌دهد که روند شاخص دلار (نمودار ۸) در اکثر روزهای فصل بهار در سطوح بالای ۹۷ واحدی بوده که بیانگر بالا بودن ارزش دلار در مقایسه با ارزهای معتبر جهانی است. از مهمترین عوامل تاثیرگذار بر افزایش شاخص دلار، کاهش ارزش سایر ارزهای معتبر (در پی اعمال سیاست‌های انبساطی جهت تحریک رشد اقتصادی) و آغاز جنگ ارزی از سوی چین برای کم اثرکردن آثار تعرفه‌های تجاری آمریکا بر محصولات چینی می‌باشد. البته انتشار برخی آمار مناسب اقتصادی از آمریکا و عدم کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو نیز از دیگر عوامل تاثیرگذار بر افزایش شاخص دلار در این دوره بوده است.

نسبت ارزش یورو به دلار در بهار سال جاری در یک سطح پایینی قرار داشت. کاهش ارزش یورو در پی اعلام بانک مرکزی اروپا در خصوص اعمال سیاست انبساطی پول (کاهش نرخ بهره)، انتشار آمار نامناسب از اقتصاد اروپا و پیچیده‌شدن مسئله برگزیت از یکسو و انتشار برخی آمار مناسب از اقتصاد آمریکا از مهمترین عوامل تضعیف یورو در برابر دلار در بهار سال جاری بودند.

تشدید جنگ تجاری بین چین و آمریکا و اعمال سیاست انبساط پولی چین (کاهش ارزش پول ملی) که در ادبیات مالیه بین‌الملل از آن به عنوان "جنگ ارزی" یاد می‌شود مهمترین عامل تاثیرگذار بر افت ارزش یوان در برابر

دلار بحساب می‌آید. البته انتشار آمار نامطلوب اقتصادی از چین نیز از دیگر عوامل بنیادی تاثیرگذار بر تضعیف ارزش یوان در برابر دلار بحساب می‌آید.

بنابراین در خصوص رفتار دلار در برابر ارزهایی نظیر یورو و یوان طی دوره مذکور می‌توان منشأ این رفتار را در دو بخش داخلی (انتشار برخی آمار مناسب از اقتصاد آمریکا و عدم کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزور) و خارجی (جنگ تجاری بین چین و آمریکا و اعمال سیاست‌های انبساط پولی در منطقه اروپا و چین) یافت. در مجموع طی این دوره، شاخص دلار از ۹۵/۲۰ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۲/۵ درصدی به ۹۷/۵۷ واحد در ۱۴ ژوئن (۲۴ خرداد) افزایش یافت.

در منطقه اروپا نیز اعمال سیاست‌های انبساطی بانک مرکزی حوزه یورو، انتشار آمارهای ضعیف از اقتصاد منطقه یورو، پیش‌بینی کاهش رشد اقتصاد جهانی و همچنین مسئله برگزیت منجر به کاهش ارزش یورو شد و این امر در کنار شرایط نسبتاً مناسب اقتصادی آمریکا موجب شد تا ارزش یورو در برابر دلار در فصل بهار نیز در سطوح پایینی قرار بگیرد. طی این دوره ارزش برابری یورو به دلار از ۱/۱۴۱۴ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۱/۵ درصدی به ۱/۱۲۰۹ واحد در ۱۴ ژوئن (۲۴ خرداد) کاهش یافت.

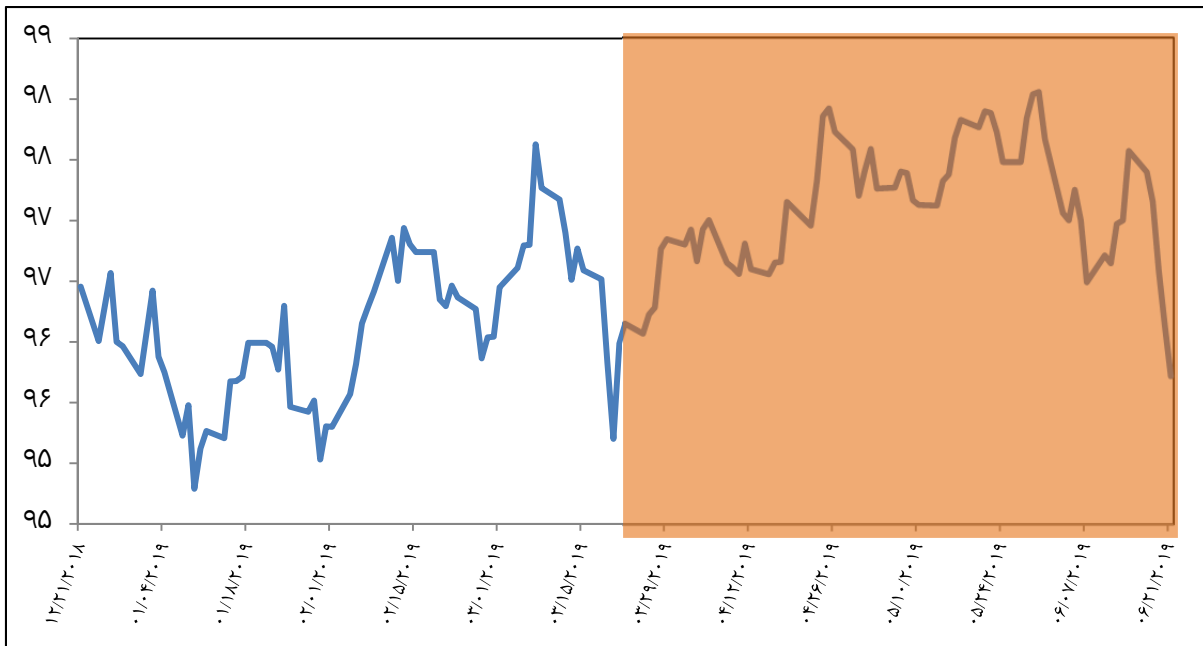
در منطقه آسیای شرقی، تشدید جنگ تجاری میان آمریکا و چین و در کنار آن جنگ ارزی موجب تضعیف نرخ برابری یوان در برابر دلار شد، به‌گونه‌ای که نرخ برابر یوان به دلار از ۰/۱۴۹۳۷۴ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۲/۵ درصدی به ۰/۱۴۵۵۶۰ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت. البته انتشار برخی از آمارهای اقتصادی نامناسب از اقتصاد چین نظیر تولید ناخالص داخلی و تجارت خارجی، نگرانی‌ها از آینده اقتصادی این کشور را بیش از پیش افزایش داده است. البته دولت چین در زمستان سال ۱۳۹۷ بخش قابل توجهی نقدینگی به بخش واقعی به امید بازگشت رونق به اقتصاد این کشور تزریق کرد.

با این وجود می‌توان بیان داشت که با توجه به نتیجه‌بخش بودن مذاکرات تجاری آمریکا با چین، خطر بروز جنگ تجاری و جنگ ارزی بین غول‌های اقتصادی جهان تا حدودی برطرف شده است.

نمودار (۸): شاخص دلار

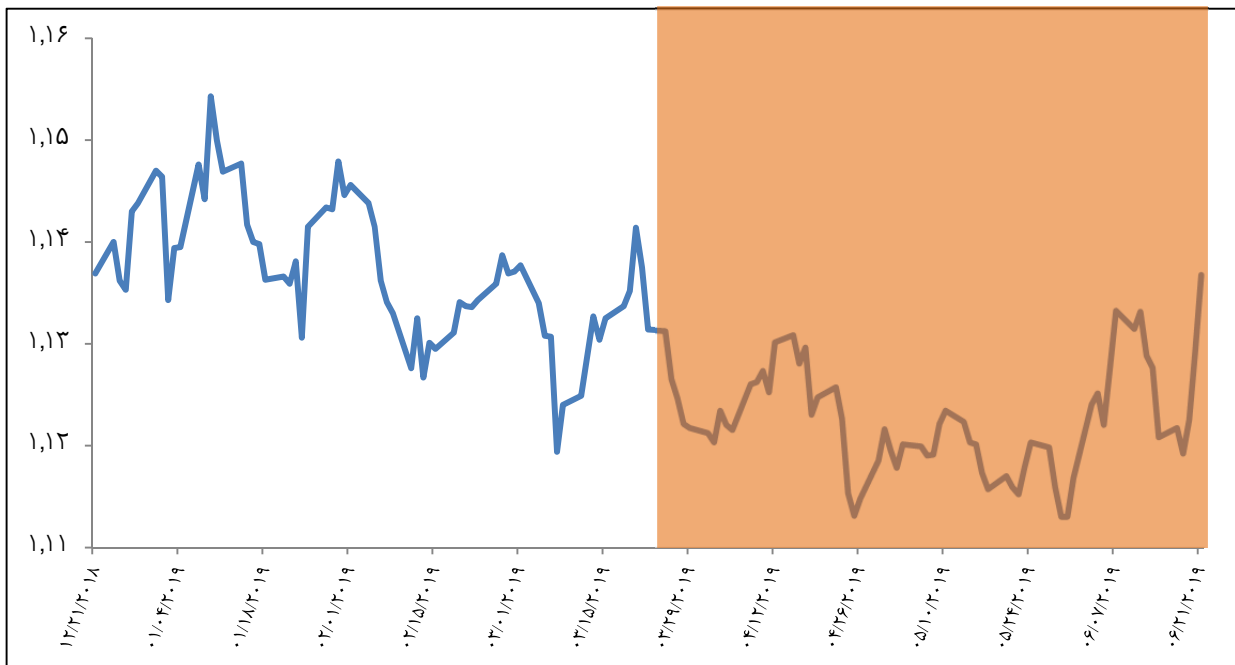
(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

منبع: Central Bank of Europe

نمودار (۹): نسبت ارزش یورو به دلار

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

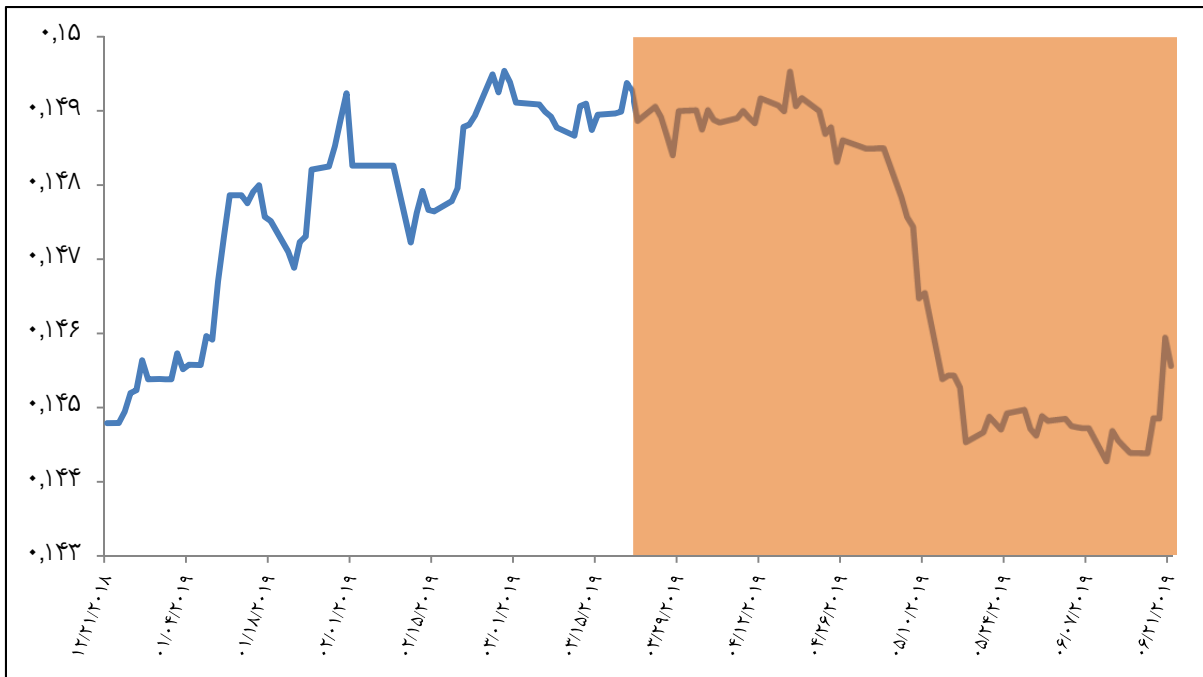

منبع: Central Bank of Europe

نمودار (۱۰): نسبت ارزش یوان چین به دلار

(۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱) معادل (۱۳۹۷/۰۹/۳۰ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۱)

منبع: Central Bank of Europe

۱-۵ تحولات بازار سرمایه در نقاط مختلف جهان

بازارهای سهام در نقاط مختلف جهان در سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ از تحولات در حوزه تجارت جهانی بویژه مذاکرات تجاری بین آمریکا با چین و تحولات اقتصادی در سایر بازارهای کالایی اعم از نفت، طلا و بازارهای ارزی تأثیرات قابل توجه پذیرفتند و بسیاری از این بازارها با توجه به روند مناسب مذاکرات تجاری بین آمریکا و چین در نخستین ماه فصل بهار روند صعودی داشتند اما توقف مذاکرات تجاری و تشدید جنگ تجاری موجب سرخوردگی بسیاری از بورس‌های معتبر جهان شد. زیرا به اعتقاد اقتصاددانان تداوم جنگ تجاری بین این دو غول بزرگ اقتصادی، شرایط کل اقتصاد جهانی را به رکود خواهد کشاند، کما اینکه افت قیمت جهانی فلزات اساسی می‌تواند اولین نشانه از بروز این رکود باشد.

در بررسی‌های منطقه‌ای، تشدید جنگ تجاری و انتشار برخی آمار نامناسب اقتصادی بویژه در حوزه کاهش رشد اقتصادی و تجارت خارجی در چین موجب کاهش جذابیت بازارهای سهام این منطقه شده بود. البته کاهش قیمت جهانی نفت و فلزات اساسی تأثیر مثبتی را بر هزینه تولیدات کشورهای این منطقه بویژه چین و هند داشته است و بازارهای سرمایه این کشور را تا حدودی از افت زیاد در امان نگه داشته است. در بازار سرمایه ژاپن، نیز با توجه به افزایش شرایط نااطمینانی در تجارت بین‌الملل، شاخص بورس این کشور نیز روند نزولی را در فصل بهار تجربه کرد. در غرب آسیا، افت محسوس قیمت جهانی نفت خام، بازارهای سهام برخی از کشورهای این منطقه را متأثر ساخت. با این وجود تحولات منطقه‌ای و ژئوپلیتیکی و ریسک‌های سیاسی کماکان بازارهای سهام این منطقه را تحت تأثیر قرار داده است. افزایش نااطمینانی در فضای بین‌المللی اثر خود را در بازارهای سهام منطقه اروپا گذاشته و رد طرح برگزیت از سوی پارلمان انگلیس امیدها برای بازگشت این کشور به آغوش اتحادیه اروپا را پیش از پیش تقویت

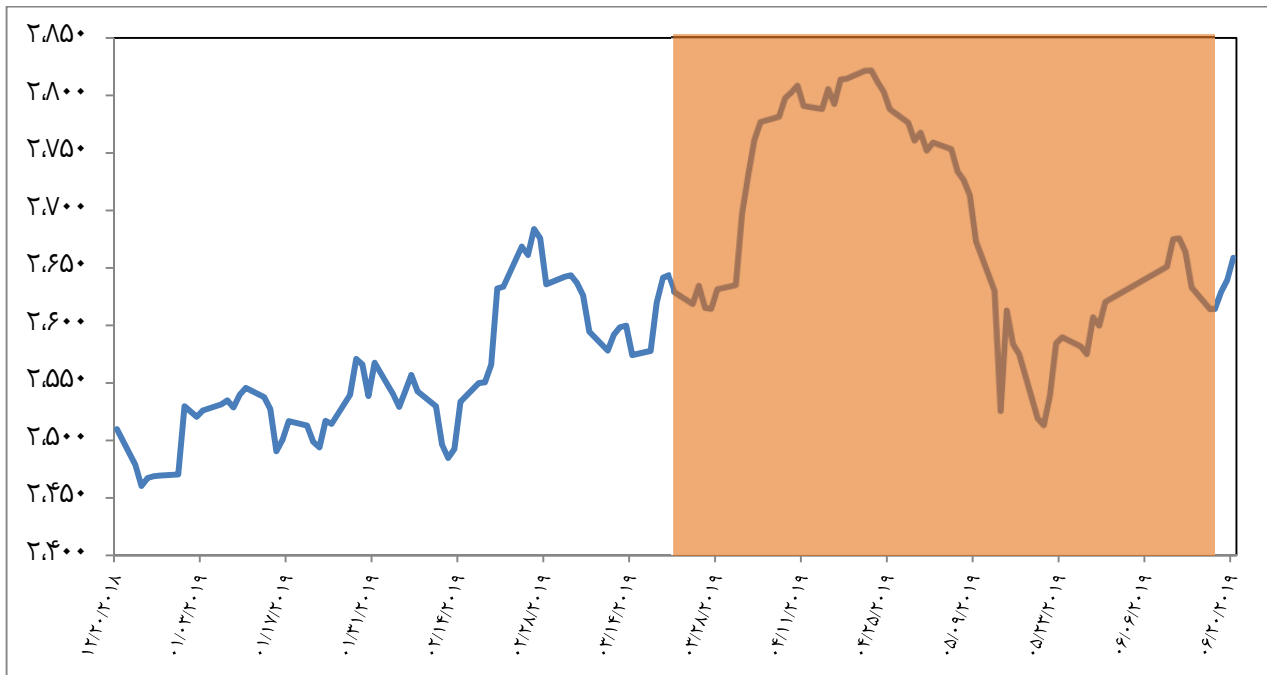
نموده است. البته کاهش ارزش یورو و برخی چالش‌ها بین سران اتحادیه اروپا و کسری بودجه ایتالیا نیز از دیگر تهدیدهای اقتصادی موجود در منطقه بشمار می‌آید.

بازارهای سهام آمریکا نیز در پی انتشار اخبار مناسب از روند مذاکرات تجاری و همچنین انتشار اخبار مناسب اقتصادی بویژه در حوزه بازار کار و مسکن و تولیدات صنعتی در ماه نخست فروردین روند مساعدی را سپری نمود اما بازگشت به جنگ تجاری شرایط بازارهای سهام این منطقه را نیز تحت تاثیر قرار داد.

منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا

در منطقه خاورمیانه با نگاهی بر وضعیت بورس‌های بزرگ منطقه نظیر بورس دبی و قطر مشاهده می‌شود که شاخص بورس این دو بازار در سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ شاهد افت و خیزهای بسیار بالایی بودند. با بررسی دلایل این تفاوت می‌توان بازگشت بازار سهام دبی (DFM^۱) به مسیر نزولی (در پی کاهش قیمت جهانی نفت و افزایش نااطمینانی در اقتصاد جهانی) پس از یک دوره رونق سه ماهه (در شرایطی که این بازار طی دو سال گذشته در مسیر نزولی بود) و روند رفت و برگشتی بازار سهام قطر (QE^۲) پس از یک دوره صعودی دو ساله در نمودارهای (۱۱) و (۱۲) مشاهده نمود. شاخص بورس دبی طی سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ ابتدا از ۲۶۴۳ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۶/۷ درصدی به ۲۸۲۱ واحد در ۲۲ آوریل (۲ اردیبهشت) افزایش یافت اما سپس با افت ۱۰/۹ درصدی به ۲۵۱۳ در ۲۰ می (۳۰ اردیبهشت) کاهش یافت. سپس در خرداد ماه بخشی از روند نزولی تعدیل گردید. شاخص بازار سهام قطر نیز ابتدا از ۹۹۷۷ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۵ درصدی به ۱۰۴۸۰ واحد در ۲ می (۱۲ اردیبهشت) افزایش یافت اما سپس با افت ۷/۵ درصدی به ۹۶۹۷ در ۲۶ می (۵ خرداد) کاهش یافت. این شاخص در ادامه با رشد ۱۰/۲ درصدی به ۱۰۶۸۹ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت.

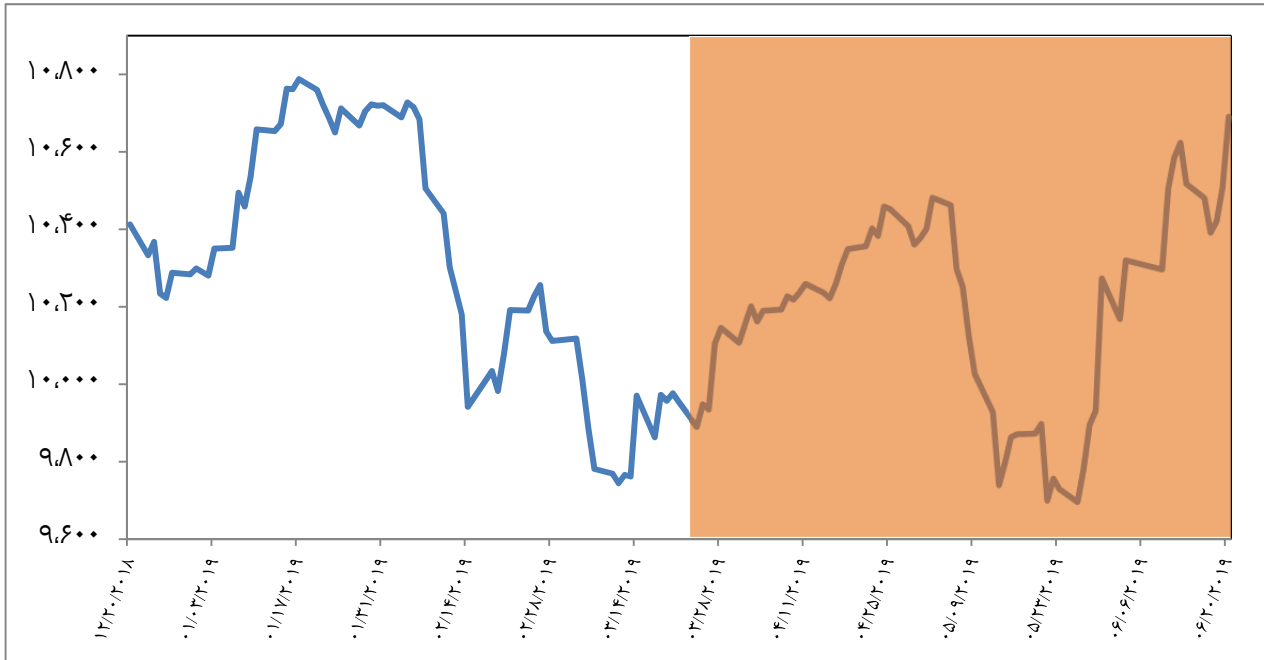
نمودار (۱۱): شاخص بورس دبی طی ۲۱/۱۲/۲۰۱۸ الی ۲۱/۰۶/۲۰۱۹

^۱ Dubai Financial Market
^۲ Qatar Exchange Index

نمودار (۱۲): شاخص بورس قطر طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

منبع: <http://www.bloomberg.com>

منطقه آسیای شرقی و جنوبی

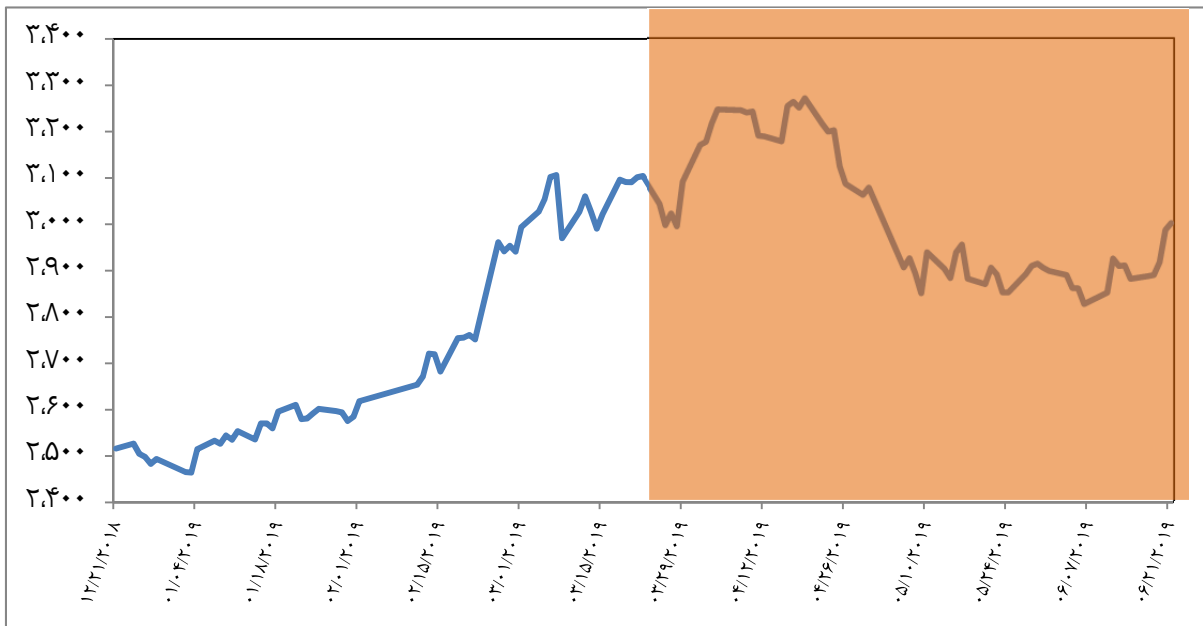
در بهار سال ۱۳۹۸، برخلاف خوشبینی به نتیجه مذاکرات سازنده تجاری بین چین و آمریکا در زمستان سال ۱۳۹۷، تشدید جنگ تجاری از یکسو و افزایش نرخ برابری دلار آمریکا نسبت به ین و یوان موجب شد تا بازارهای سهام این منطقه از این دو رویداد تاثیر منفی را بپذیرند. البته کاهش رشد اقتصادی چین و پیش‌بینی در خصوص کاهش رشد اقتصادی ژاپن و سایر کشورهای منطقه (که یکی از دلایل آن تشدید جنگ تجاری بین چین و آمریکا می‌باشد) از دیگر عوامل تاثیرگذار بر افت شاخص بورس‌های این منطقه شد. در مجموع شاخص بورس شانگهای طی سه ماه نخست سال جاری از ۳۰۹۱ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۳ درصدی به ۳۰۰۲ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت. البته دولت چین در زمستان سال ۱۳۹۷ در راستای تحریک رشد اقتصادی رقم قابل توجهی نقدینگی به اقتصاد این کشور تزریق نمود.

در بازار سهام ژاپن نیز به عنوان نمونه، شاخص نیکی ژاپن طی سه ماه نخست سال جاری از ۲۱۶۰۹ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با افت ۲ درصدی به ۲۱۲۵۹ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) کاهش یافت.

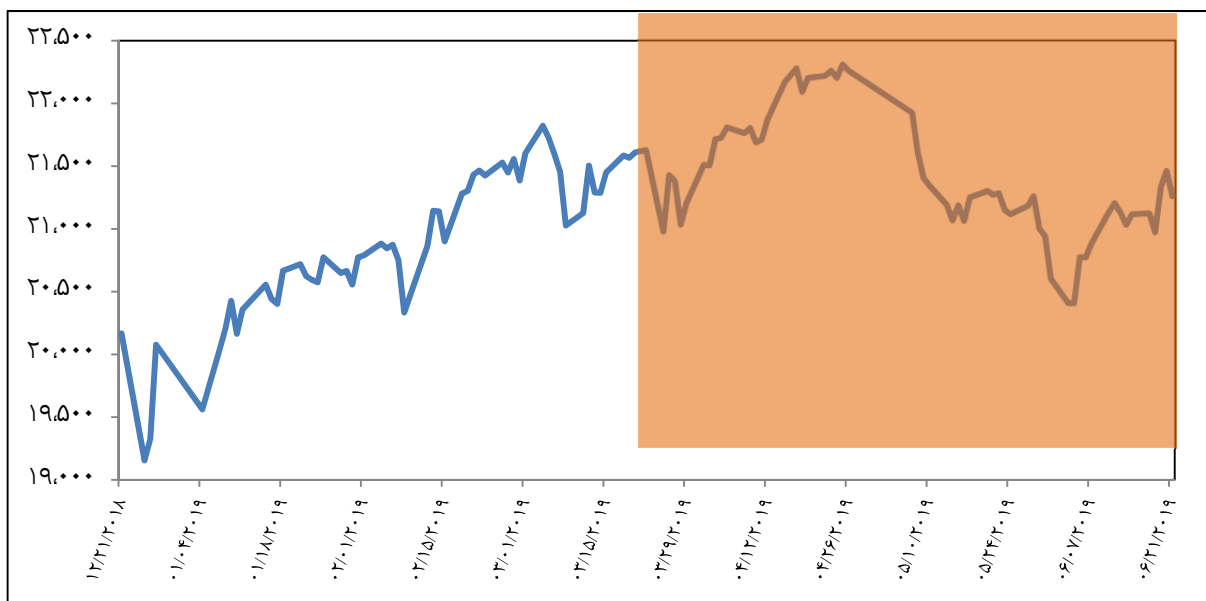

نمودار (۱۳): شاخص بورس شانگهای چین طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

منبع: <http://www.bloomberg.com>

نمودار (۱۴): شاخص نیکی ژاپن طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

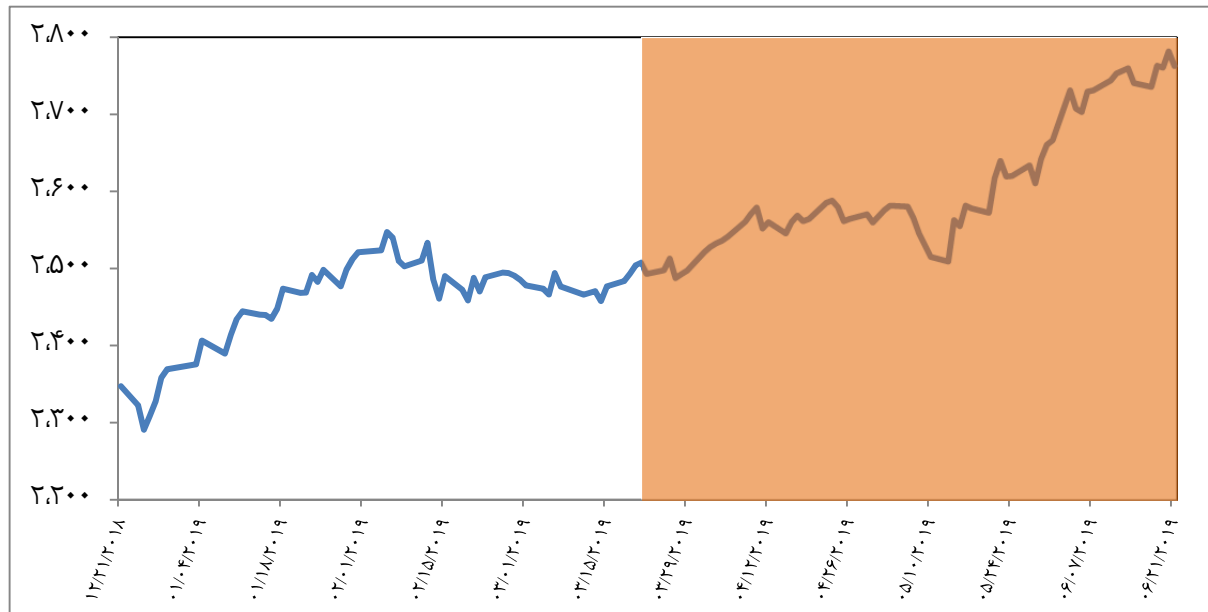
منبع: <http://www.bloomberg.com>

روسیه

افزایش درآمدهای نفتی ناشی از افزایش تولید (علی‌رغم کاهش قیمت نفت خام) در کنار افزایش تورم و کاهش ارزش پول ملی در برابر دلار موجب شد تا شاخص بورس مسکو به روند صعودی خود که از فصول پاییز و زمستان سال ۱۳۹۷ شروع شده بود در فصل بهار نیز ادامه بدهد. با این وجود تمدید تحریم‌های اقتصادی اروپا و آمریکا، سایه سنگینی را بر رونق اقتصادی این کشور افکنده است. البته سیاست تجاری جدید این کشور در تغییر استراتژی تجاری (تغییر رویکرد تجاری از سمت اروپا و آمریکا به سمت کشورهای آسیایی نظیر چین و هند) تاثیر مثبتی بر

بازار سهام این کشور گذاشته است. در مجموع شاخص بورس مسکو طی سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ از ۲۵۰۴ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۱۰/۲ درصدی به ۲۷۶۱ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت.
نمودار (۱۵): شاخص بورس روسیه طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

منبع: <http://www.bloomberg.com>

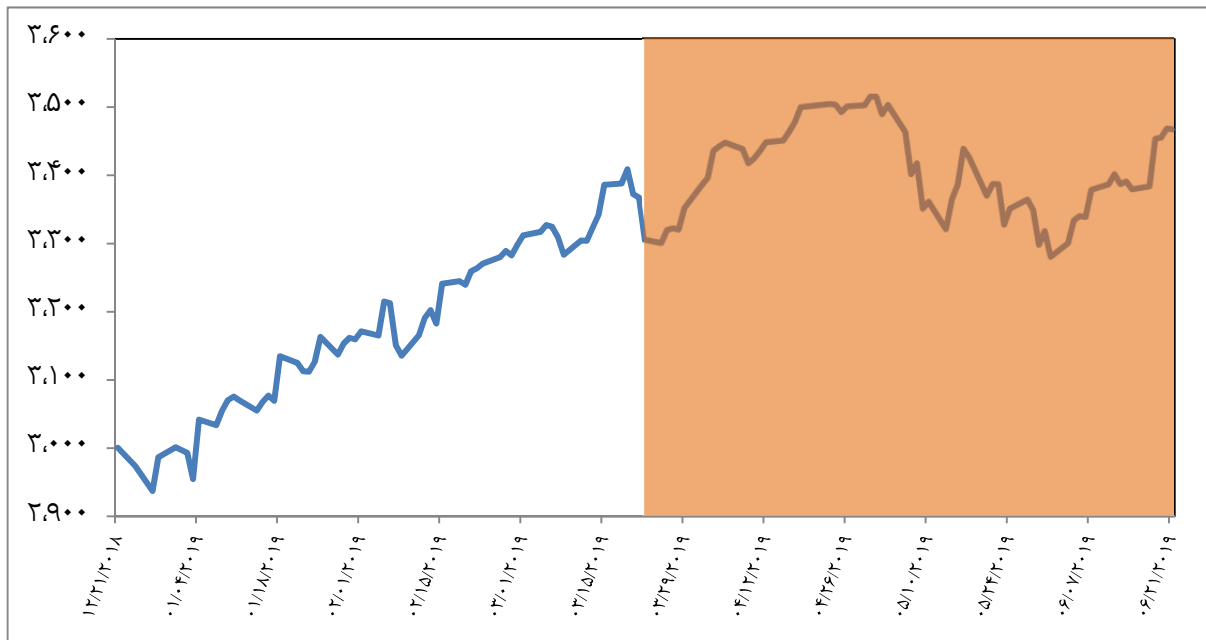
اروپا

در بهار سال ۱۳۹۸، همانند بازارهای سهام شرق آسیا، شاخص بورس اروپایی نیز در دو کانال صعودی و نزولی قرار داشتند که مهمترین عامل این روند، وضعیت مذاکرات تجاری بین چین و آمریکا می‌باشد. علی‌رغم خوشبینی به نتیجه بخش بودن مذاکرات تجاری در فروردین ماه، تشدید جنگ تجاری و افزایش فضای نااطمینانی در بازارهای اروپایی از یکسو انتشار برخی آمار نامناسب از این قاره در کنار برخی تنش‌های سیاسی در بریتانیا، ایتالیا و فرانسه موجب کند شدن روند صعودی شاخص بازارهای اروپایی در فصل بهار شد. با این وجود اعلام سیاست انبساط پولی از سوی بانک مرکزی اروپا و کاهش نرخ بهره در کنار کاهش ارزش یورو موجب تقویت محدود بازارهای سهام اروپایی در فصل بهار شد. به عنوان نمونه شاخص یورو استاکس (EURO STOXX 50^۱) طی سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ از ۳۳۷۲ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۲/۸ درصدی به ۳۴۶۶ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت.

۱. EURO STOXX 50 شاخص سهام، متعلق به شرکت‌های مستقر در منطقه یورو است، که توسط شرکت استاکس (Stoxx Ltd) طراحی شده است و ارائه‌دهندگان این شاخص؛ بورس آلمان (یا دویچه بورزه Deutsche Börse) و سیکس گروپ (یا گروه شش SIX Group) می‌باشند.

نمودار (۱۶): شاخص بورس EURO STOXX 50 طی ۲۱/۱۲/۲۰۱۸ الی ۲۱/۰۶/۲۰۱۹

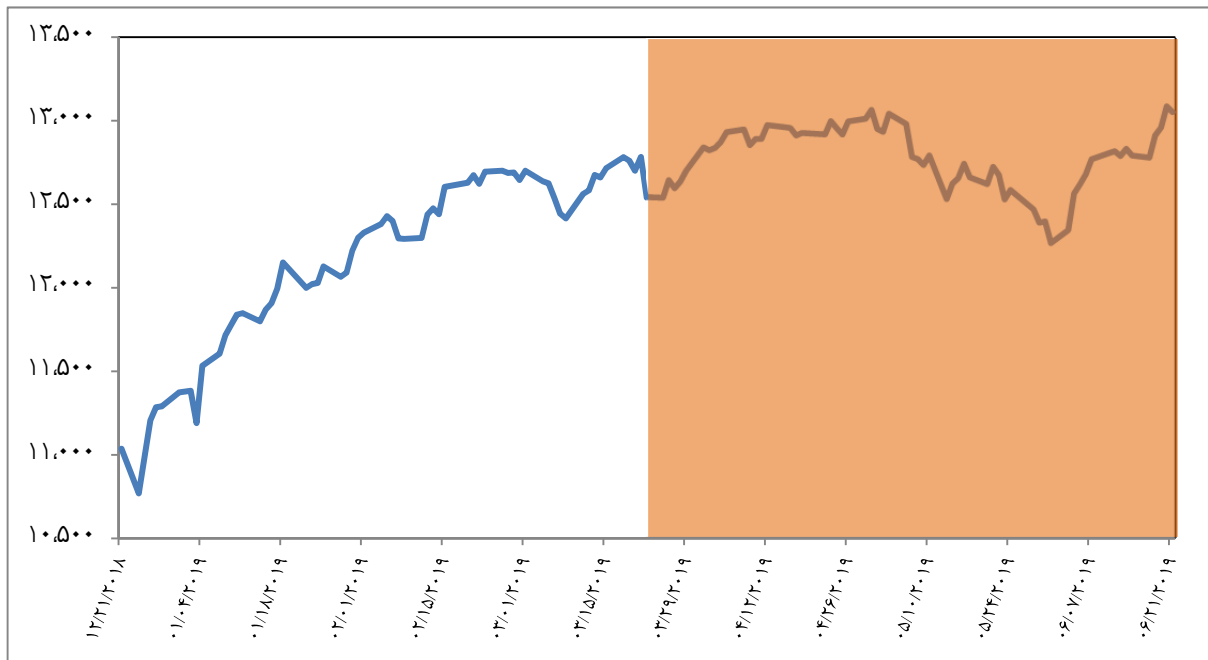
منبع: <http://www.bloomberg.com>

آمریکا

شاخص بورس نیویورک در ماه‌های پس از انتخابات ریاست‌جمهوری به دلیل کاهش نسبی ریسک نااطمینانی در بازارهای مالی، ارایه طرح کاهش نرخ‌ها مالیات و تصویب آن از سوی کنگره، تسهیل سختگیری‌های زیست در شرایط مساعدی قرار داشت، با این وجود پاییز سال ۱۳۹۷ افزایش بازدهی بازارهای رقیب سهام (نظیر افزایش بازدهی اوراق قرضه بلندمدت، سپرده‌های بانکی و شاخص دلار) موجب کاهش استقبال بازار سهام این کشور گردید. اما در زمستان سال ۱۳۹۷، شاخص بازار سهام این کشور مجدداً در مدار صعودی قرار گرفت که مهمترین دلایل آن را می‌توان به تداوم انتشار اخبار مناسب اقتصادی و چشم‌انداز مناسب توافقات تجاری این کشور با چین اشاره کرد. با این وجود تشدید تنش‌های تجاری این کشور با چین و هشدار برخی نهادهای بین‌المللی از بروز رکود اقتصادی این کشور در افق سال ۲۰۲۰ موجب کند شدن روند صعودی این بازار در بهار سال جاری شد. در مجموع شاخص بورس نیویورک، طی سه ماه فصل بهار از ۱۲۷۰۰ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۲/۷ درصدی به ۱۳۰۴۷ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت.

نمودار (۱۷): شاخص بورس نیویورک طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

منبع: <http://www.bloomberg.com>

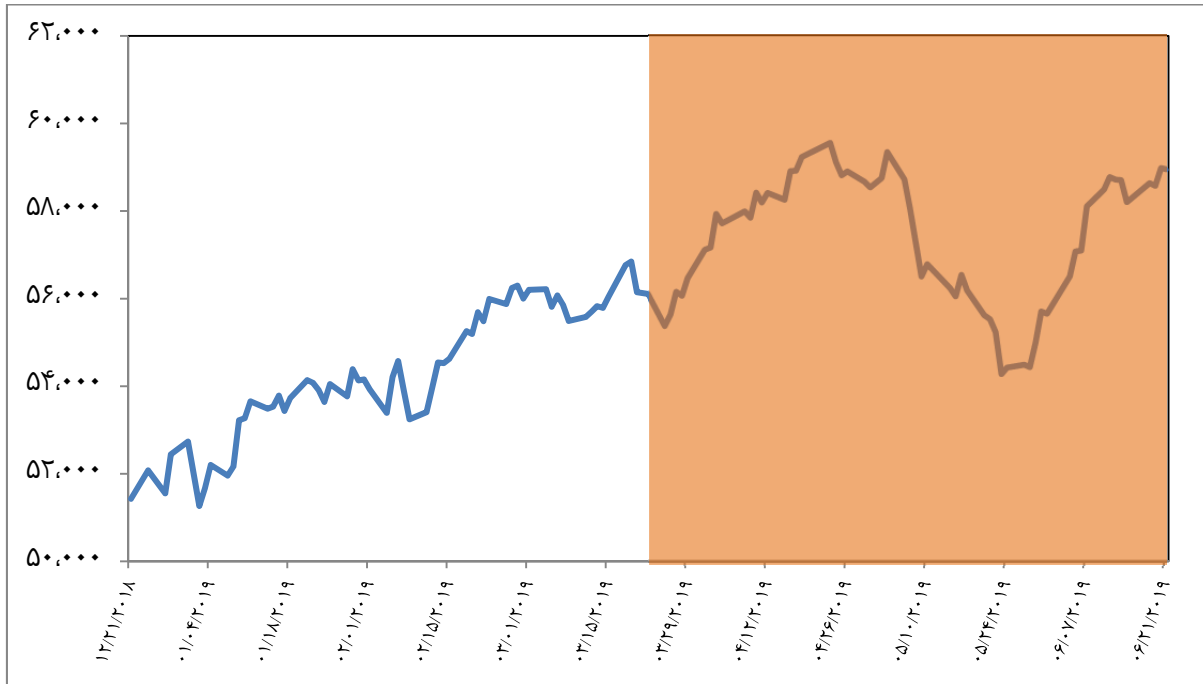
صحرائ آفریقا

اکثر کشورهای قاره آفریقا از داشتن یک بورس سازمان یافته محروم اند، با این وجود بازارهای بورس برخی از کشورهای این منطقه نظیر آفریقای جنوبی و مصر جزء بورس های مطرح می باشند. با بررسی شاخص سهام آفریقای جنوبی (JALSH)^۱ می توان مشاهده نمود که وضعیت بورس کشورهای این قاره از روند بازارهای سهام معتبر اروپایی و آمریکایی پیروی کردند. البته افزایش قیمت جهانی طلا تاثیر مثبت اما کاهش قیمت نفت و فلزات اساسی تاثیر منفی بر شاخص سهام کشورهای این منطقه داشته است زیرا بسیاری از شرکت های استخراج کننده طلا نفت و فلزات اساسی در بورس های کشورهای این منطقه پذیرش شده اند و با افت (رشد) قیمت کالاهای مذکور، درآمد آنها کاهش (افزایش) یافت. سایه نااطمینانی از اقتصاد جهانی و تنش های تجاری بر بورس کشورهای این منطقه نیز همچنان سنگینی می کند. در مجموع به عنوان نمونه شاخص سهام کشورهای آفریقای، طی سه ماه نخست سال جاری از ۵۶۱۴۵ واحد در ۲۰ مارس (۲۹ اسفند) با رشد ۵ درصدی به ۵۸۹۴۱ واحد در ۲۱ ژوئن (۳۱ خرداد) افزایش یافت.

^۱ FTSE/JSE Africa All Share Index

نمودار (۱۸): شاخص سهام آفریقای جنوبی (JALSH) طی ۲۰۱۸/۱۲/۲۱ الی ۲۰۱۹/۰۶/۲۱

منبع: <http://www.bloomberg.com>

۲- تحولات اقتصادی ایران

۱-۲ بازار پول

۱-۲-۱ گزارش تفصیلی بانک مرکزی از آمار تسهیلات شبکه بانکی به تفکیک بخشی طی فروردین ماه سال ۱۳۹۸ بانک مرکزی در تازه‌ترین گزارش خود، آمار تفصیلی از تسهیلات پرداخته شده شبکه بانکی به تفکیک بخشی طی فروردین ماه سال ۱۳۹۸ را منتشر کرد. براساس این گزارش، تسهیلات پرداختی شبکه بانکی به بخش‌های اقتصادی طی دوره مذکور حدود ۳۴۲ هزار میلیارد ریال می‌باشد که نسبت به دوره مشابه سال گذشته (۲۵۷/۳ هزار میلیارد ریال) رشد ۳۲/۹ درصدی داشته است. در میان اهداف اعطای تسهیلات (جدول ۱)، بالاترین مبلغ تسهیلات مربوط به تسهیلات سرمایه در گردش به ارزش ۲۲۷ هزار میلیارد ریال می‌باشد که ۶۶/۴ درصد از کل تسهیلات پرداخت شده را به خود اختصاص می‌دهد. بررسی این نوع تسهیلات نشان می‌دهد که رقم این تسهیلات نسبت به مدت مشابه سال گذشته در حدود ۲۹/۳ درصد رشد داشته است. در بررسی‌های بخشی، سهم تسهیلات سرمایه در گردش برای کلیه بخش‌ها (به‌استثنای بخش مسکن) بالاترین سهم را در میان تسهیلات بخشی به خود اختصاص می‌دهد با این وجود سهم این بخش طی این دوره بیشتر از دوره مشابه قبلی است. از آنجایی که سررسید تسهیلات سرمایه در گردش نسبت به سایر اقسام تسهیلات کوتاه‌تر است می‌توان به این نتیجه رسید که بانک‌ها تمایل بیشتری به تأمین مالی کوتاه‌مدت نسبت به تأمین مالی بلندمدت دارند.

در بررسی بخشی (جدول ۲) نیز بخش خدمات بیشترین سهم (۴۴/۷۳ درصد) از تسهیلات پرداخت شده به بخش‌های اقتصادی را دارد و پس از آن بخش صنعت و معدن و بازرگانی به ترتیب با سهم ۳۰/۹۷ و ۱۴/۱۵ درصد در رده‌های بعدی قرار دارند. بخش خدمات بیش از نیمی از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص می‌دهد و بالا بودن سهم آن از تسهیلات دریافتی طبیعی به نظر می‌رسد. با این وجود به اعتقاد بسیاری از کارشناسان اقتصادی ارزش‌افزوده این بخش در اقتصاد واقعی، اثربخشی کمتری نسبت به ارزش‌افزوده بخش‌های صنعتی و تولیدی دارد.

جدول (۱): تسهیلات پرداختی به تفکیک بخش‌های اقتصادی و هدف از دریافت طی نخستین ماه سال ۱۳۹۸ میلیارد ریال/درصد

بخش اقتصادی از دریافت هدف	کشاورزی		صنعت و معدن		مسکن و ساختمان		بازرگانی		خدمات		متفرقه		کل بخش‌ها	
	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل	مبلغ	سهم از کل
ایجاد	۲۰۱۳۸	۲۲/۷	۸۰۰۱۸	۷۶	۱۰۰۱۲	۴۰	۱۰۲۳۵	۲۶	۱۲۰۷۱۰	۸۳	۱۷	۱۵۸	۲۵۰۱۲۹	۷۳
تأمین سرمایه در گردش	۵۰۷۰۷	۶۰/۶	۸۷۰۴۴۵	۸۲۶	۹۰۳۲۹	۳۷۰	۳۸۰۶۰۸	۷۹۸	۸۶۰۰۰۸	۵۶۲	۵۲	۴۸۰۴	۲۲۷۰۱۵۱	۶۶۴
تعمیر	۴۶	۰/۵	۲۷	۰۰	۷۰۷۶۹	۳۰۸	۵۲	۰۰۱	۱۲۰۰۰۰	۷۸	۲	۲۰۲	۱۹۰۸۹۶	۵۸
توسعه	۹۸۷	۱۰/۵	۸۰۱۲۲	۷۷	۲۳۸	۰۹	۲۵۰۰	۵۲	۶۰۷۵۶	۴۴	۵	۴۰۲	۱۸۰۶۰۸	۵۴
خرید کالای شخصی	۲۶۹	۲/۹	۹۵۶	۰۹	۲۶۴	۱۰	۳۰۱۰۱	۶۴	۸۰۷۱۸	۵۷	۲۶	۲۴۰۳	۱۳۰۳۳۴	۳۹
خرید مسکن	۱۹	۰/۲	۷۴۱	۰۷	۶۰۰۹۶	۲۴۰۲	۵۸۱	۱۰۲	۵۷۴	۰۴	۵	۴۰۲	۸۰۰۱۶	۲۳
سایر	۲۴۶	۲/۶	۵۸۹	۰۶	۵۰۱	۲۰	۲۰۲۹۵	۴۰۷	۲۶۰۲۰۰	۱۷۰۱	۱	۱۰۰	۲۹۰۸۳۲	۸۷
جمع	۹۰۴۱۲	۱۰۰/۰	۱۰۵۰۸۹۹	۱۰۰۰	۲۵۰۲۰۸	۱۰۰۰	۴۸۰۳۷۳	۱۰۰۰	۱۵۲۰۹۶۷	۱۰۰۰	۱۰۸	۱۰۰۰	۳۴۱۰۹۶۷	۱۰۰۰

جدول (۲): تسهیلات پرداختی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک بخش‌های اقتصادی طی نخستین ماه سال ۱۳۹۸ میلیارد ریال / درصد

بخش اقتصادی	کشاورزی		صنعت و معدن		مسکن و ساختمان		بازرگانی		خدمات		متفرقه		کل بخش‌ها	
	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ	تعداد	مبلغ
کل بانک‌ها و مؤسسات	۲۰۰۰۱۱۳	۹۰۴۱۲	۷۰۱۷۷	۱۰۵۰۸۹۹	۲۰۰۷۲۳	۲۵۰۲۰۸	۲۹۰۷۵۰	۴۸۰۳۷۳	۱۱۰۰۸۱۵	۱۵۲۰۹۶۷	۷۲	۱۰۸	۱۸۸۰۶۵۰	۳۴۱۰۹۶۷
سهم از کل تسهیلات	۲/۷۵	۳۰/۹۷	۷/۳۷	۱۴/۱۵	۴۴/۷۳	۰/۰۳								

منبع: بانک مرکزی

۲-۱-۲ ابلاغ دستورالعمل «آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» از سوی بانک مرکزی

در اردیبهشت ماه سال جاری، بانک مرکزی «آیین نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» را ابلاغ نمود. محور اصلی آیین نامه مذکور تعمق فرآیندهای عمدتاً الکترونیک در قالب سامانه های اطلاعاتی کنونی و سایر سامانه های مرتبط با امکان دسترسی فرادستگاهی با هدف بهبود شفافیت، بهبود فرآیندهای اعتبارسنجی و نظام مند کردن مراحل اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات برای اشخاص متقاضی است.

اهم مفاد این دستورالعمل به ترتیب زیر می باشد:

- مؤسسات اعتباری موظفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این مصوبه نسبت به تهیه، تکمیل و یکپارچه سازی اطلاعات موجود خود درباره اشخاص مرتبط و ذی نفعان واحد و تشکیل بانک اطلاعاتی در این خصوص اقدام کنند.
- مؤسسات اعتباری موظفند پیش از اعطای هرگونه تسهیلات یا ایجاد تعهدات، حسب مورد مطابق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی نسبت به استعلام گزارش اعتباری از سامانه ملی اعتبارسنجی یا گزارش رتبه بندی اعتباری از شرکت های رتبه بندی اعتباری از طریق سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) اقدام و مطابق ضوابط مذکور تصمیم گیری کنند.
- مؤسسات اعتباری موظفند اطلاعات پرداخت و بازپرداخت تسهیلات یا ایجاد تعهدات را به صورت سیستمی و برخط برای سامانه موضوع این ماده (سمات) ارسال کنند.
- مؤسسات اعتباری موظفند پس از راه اندازی سامانه متمرکز اطلاعات تسهیلات و تعهدات (سمات) و برقراری ارتباط آن با شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه، نسبت به ارائه سیستمی و برخط درخواست ترهین، رفع ترهین و استعلام سیستمی و برخط مندرجات، سوابق و وضعیت ترهین اوراق بهادار پذیرفته شده در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام کنند.
- مؤسسات اعتباری موظفند امکان دسترسی سازمان امور مالیاتی را به اطلاعات جمع گردش و مانده سالانه انواع حساب های بانکی، سپرده ها و سود آن ها فراهم کنند.

۳-۱-۲ تصویب « بسته سیاستی نحوه برگشت ارز حاصل از صادرات در سال ۹۸ و نحوه رفع تعهد ارز صادراتی

سال ۱۳۹۷ صادرکنندگان » توسط بانک مرکزی

بانک مرکزی در اواسط بهار سال جاری نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات کالاهای ایرانی از سوی شرکت های داخلی را در غالب یک بسته جامع به تصویب رساند. جزییات اجرای این بسته در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول (۳): نحوه برگشت ارز حاصل از صادرات در سال ۱۳۹۸

گروه صادراتی	سامانه نیما	اسکناس	واردات در مقابل صادرات
مجموعه پتروشیمی‌ها	حداقل ۶۰ درصد	حداکثر ۱۰ درصد	مابقی برای خود
سایر صادرکنندگان	حداقل ۵۰ درصد	حداکثر ۲۰ درصد	مابقی
نحوه رفع تعهد ارز حاصل از صادرات سال ۱۳۹۷			
صادرکنندگان با عملکرد بیش از ۷۰ درصد	<ul style="list-style-type: none"> بانک مرکزی نسبت به معرفی آنها به سازمان امور مالیاتی، سازمان توسعه تجارت ایران، گمرک و سایر دستگاه‌های ذیربط جهت استفاده از مشوق‌های صادراتی اقدام می‌نماید. 		
صادرکنندگان با عملکرد کمتر از ۷۰ درصد	<ul style="list-style-type: none"> تا پایان تیر ماه سال ۱۳۹۸ مهلت دارند مطابق دستورالعمل‌های پیشین نسبت به رفع تعهد ارز حاصل از صادرات خود اقدام نمایند. از معافیت‌ها و مشوق‌های صادراتی نظیر معافیت مالیاتی و ... مطابق با آمار عملکرد اعلامی بانک مرکزی به سازمان امور مالیاتی به تناسب برخوردار خواهند شد. وزارت صنعت، معدن و تجارت و بانک مرکزی ج.ا.م. محدودیت‌های لازم جهت ثبت سفارش، تخصیص و تامین ارز واردات آنها را ایجاد نمایند. 		
صادرکنندگان بدون بازگشت ارز به چرخه اقتصادی	<ul style="list-style-type: none"> بانک مرکزی اقدامات لازم جهت معرفی آنها به مراجع قضایی و جلوگیری از ارائه خدمات بانکی را ارائه نماید. وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به جلوگیری از صدور یا تمدید مجوزهای واردات و صادرات، صنفی، تولیدی و ... نظیر کارت بازرگانی، مجوز صنفی و ... نماید. سازمان امور مالیاتی اقدام به جلوگیری از استفاده از مشوق‌های مالیاتی و گمرک اقدام به جلوگیری از واردات و صادرات نماید. 		
صادرات ریالی موضوع بند ۷ تصویب‌نامه شماره ۸۷۳۹/۵۵۳۰۰ مورخ ۲/۲/۱۳۹۷	<ul style="list-style-type: none"> صادرکنندگان مشمول بند (۷) تصویب نامه شماره ۸۷۳۹/۵۵۳۰۰ مورخ ۲/۲/۱۳۹۷ که قبل از تاریخ ۱۶/۵/۱۳۹۷ به کشورهای عراق و افغانستان صادرات داشته‌اند، می‌توانند شماره پروانه‌های صادراتی را به بانک مرکزی اعلام نمایند تا در صورت پذیرش بانک مرکزی نسبت به رفع تعهد ارز حاصل از صادرات ریالی آنها اقدام شود. پروانه‌های صادراتی که مشمول این بند می‌گردند، امکان استفاده از قابلیت واردات در مقابل صادرات را ندارند. 		

۲-۲ بازار سرمایه

۲-۲-۱ ارزش بازاری

در آخرین روز بهار سال جاری، ارزش بازاری بورس اوراق بهادار و فرابورس به ترتیب با رشد ۱۱۲ و ۱۴۰ درصدی نسبت به بهار سال ۱۳۹۷ همراه بودند.

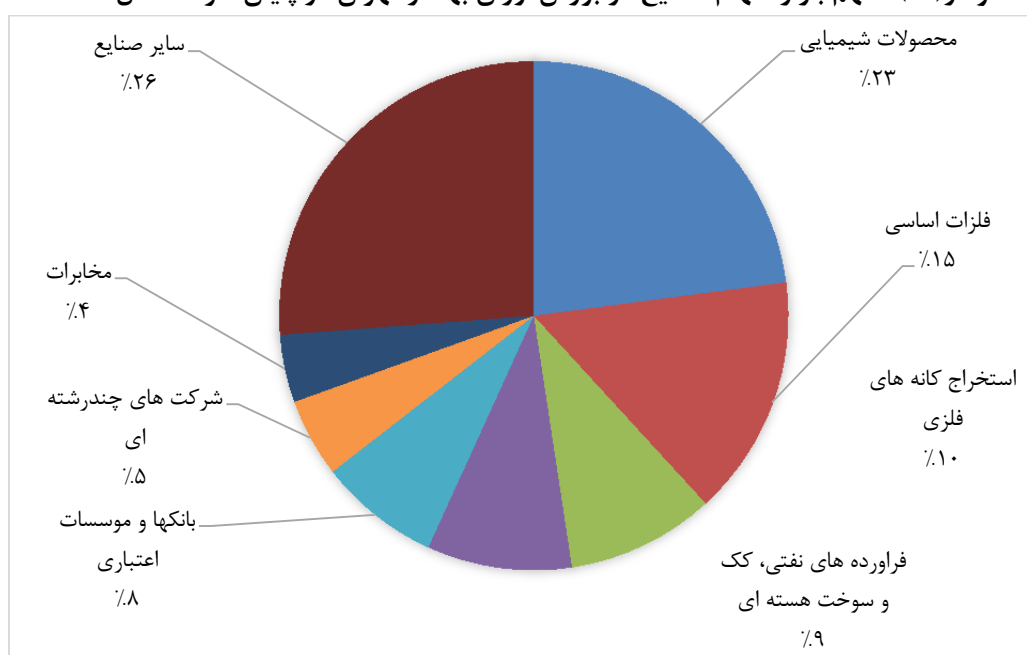
جدول (۴): ارزش بازار سهام بورس و فرابورس در پایان خرداد سال ۱۳۹۸ (هزار میلیارد ریال)

تغییر (درصد)	۱۳۹۷/۰۳/۳۰	۱۳۹۸/۰۳/۲۹	شرح
۱۱۲	۴,۲۱۲/۷۲۶	۸,۹۳۳/۱۷۰	بورس
۱۴۰	۶۹۶/۲۵۹	۱,۶۷۱/۴۰۰	فرابورس ^۱

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار؛ شرکت فرابورس

بررسی سهم صنایع از ارزش کل بورس اوراق بهادار نشان می‌دهد که صنعت «محصولات شیمیایی» در پایان خرداد ماه سال جاری در حدود ۲۳ درصد از کل ارزش بورس تهران را تشکیل می‌دهد. پس از این صنعت، سه صنعت «فلزات اساسی»، «استخراج کانه‌های فلزی» و «فرآورده‌های نفتی، کک و سوخت هسته‌ای» به ترتیب با سهم ۱۵، ۱۰ و ۹ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

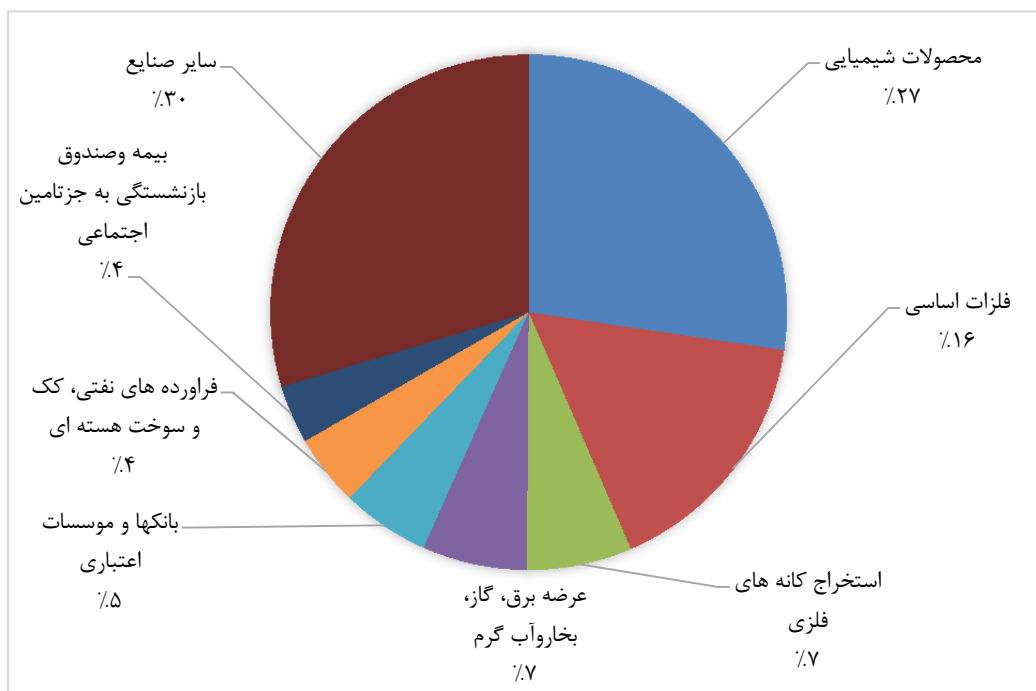
نمودار (۲۰): سهم بازار سهام صنایع در بورس اوراق بهادار تهران در پایان خرداد سال ۱۳۹۸

در بازار فرابورس نیز همانند بورس اوراق بهادار، ارزش بازاری صنعت «محصولات شیمیایی» در پایان فصل بهار سال جاری با سهم ۲۷ درصدی از کل ارزش سهام بازار، در جایگاه نخست قرار دارد. پس از این صنعت، دو صنعت «فلزات اساسی» و «استخراج کانه‌های فلزی» به ترتیب با سهم ۱۶ و ۷ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. شایان ذکر است ارزش بازاری اوراق تأمین مالی، اوراق حق تقدم استفاده از تسهیلات مسکن، صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله در محاسبات ارزش بازاری فرابورس لحاظ نگردیده است.

نمودار (۲۱): سهم صنایع در فرابورس ایران در پایان خرداد سال ۱۳۹۸

منبع: شرکت فرابورس

۲-۲-۲ شاخص های بازار سرمایه

تغییرات مهم ترین شاخص های بورس اوراق بهادار و فرابورس به شرح جدول (۵) است.

جدول (۵): تغییرات شاخص های بورس و فرابورس منتهی به ۱۳۹۸/۰۳/۲۹

درصد تغییر	منتهی به ۱۳۹۷/۰۳/۳۰	منتهی به ۱۳۹۸/۰۳/۲۹	شرح	
۱۱۶	۱۰۸۸۷۲/۹	۲۳۴۸۷۹/۴	شاخص کل (ارزش-وزنی)	بورس
۱۰۰	۳۳۲۹۰/۸	۶۶۴۵۰/۵	شاخص قیمت (ارزش-وزنی)	
۲۰۴	۱۸۵۱۹/۷	۵۶۲۶۱/۳	شاخص کل (هم وزن)	
۱۸۷	۱۳۴۱۳/۷	۳۸۴۹۶/۳	شاخص قیمت (هم وزن)	
۱۴۰	۱۲۴۱/۶	۲۹۷۸/۱	شاخص کل	فرابورس

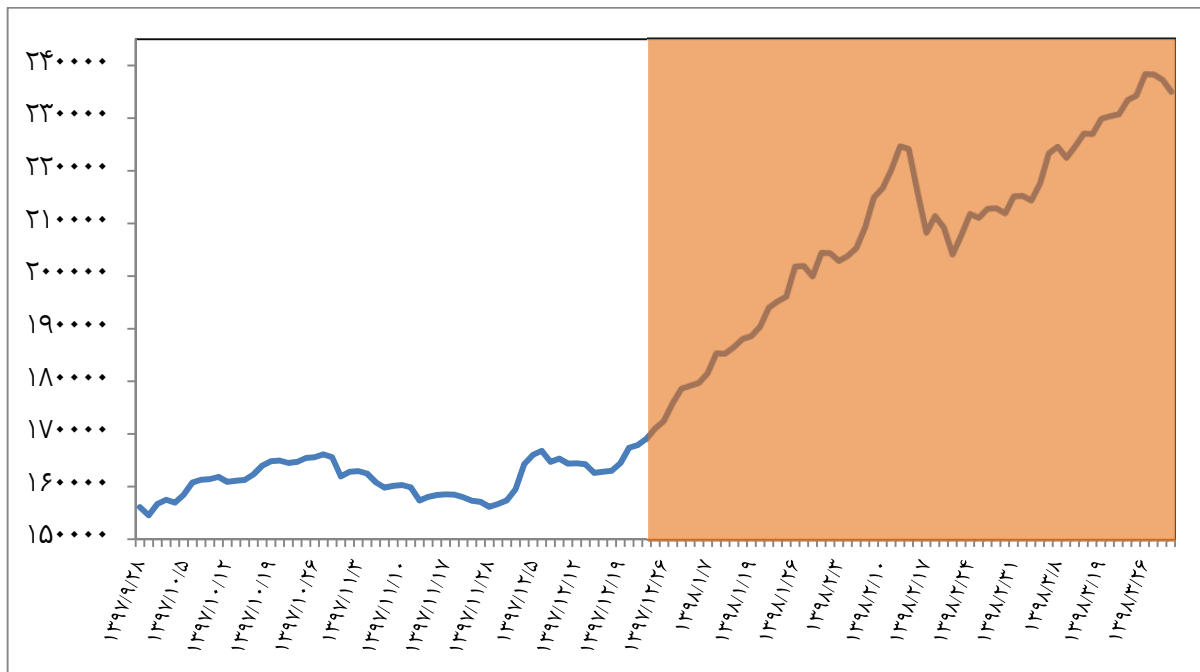
منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

در آخرین روز معاملاتی بهار سال جاری، شاخص کل بورس اوراق بهادار از ۱۰۸۸۷۲/۹ واحد در ۳۰ خرداد ۱۳۹۷ با رشد ۱۱۶ درصدی به ۲۳۴۸۷۹/۴ واحد در ۲۹ خرداد سال جاری افزایش یافت. طی این دوره شاخص قیمت نیز از ۳۳۲۹۰/۸ واحد در ۳۰ خرداد ماه ۱۳۹۷ با رشد ۱۰۰ درصدی به ۶۶۴۵۰/۵ واحد در ۲۹ خرداد سال جاری افزایش یافت. دو شاخص کل هم وزن و قیمت هم وزن نیز در آخرین روز بهار سال جاری به ترتیب با رشد ۲۰۴ و ۱۸۷ درصدی نسبت به آخرین روز بهار سال ۱۳۹۷ همراه بودند.

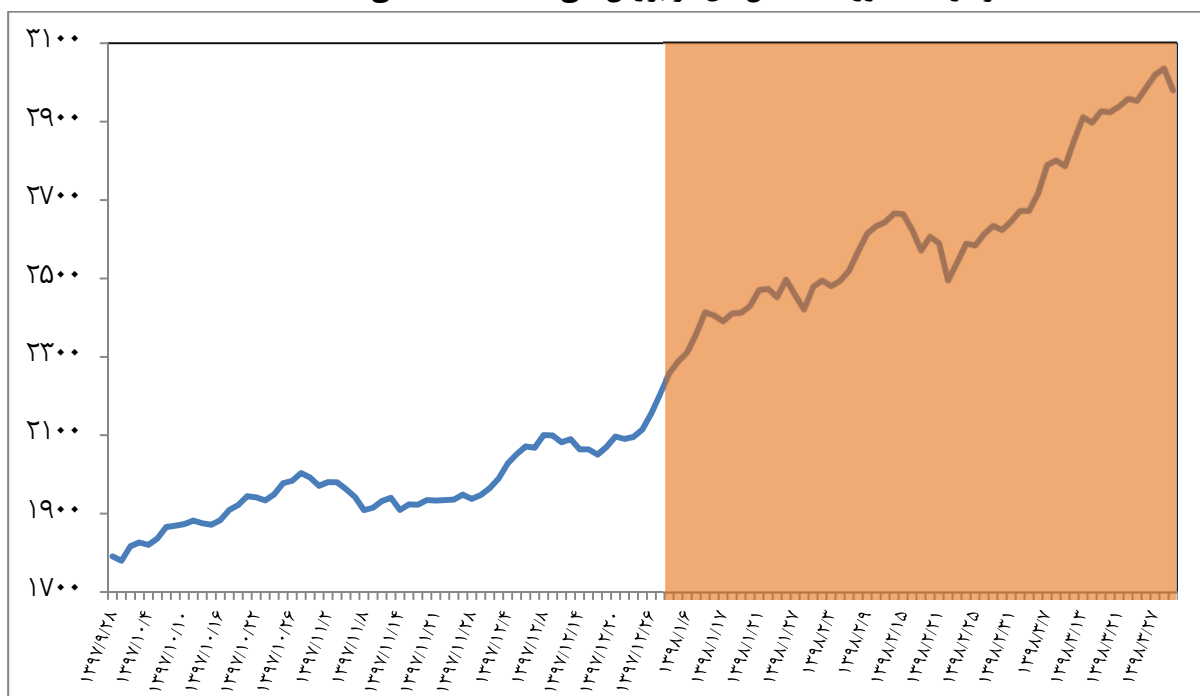
در بازار فرابورس به موازات روند افزایشی بورس اوراق بهادار، شاخص کل این بازار نیز روند صعودی داشت. در مجموع شاخص کل فرابورس از ۱۲۴۱/۶ واحد در سال ۱۳۹۷ با رشد ۱۴۰ درصدی به ۲۹۷۸/۱ واحد در پایان خرداد سال ۱۳۹۸ افزایش یافت.

نمودار (۲۲): روند شاخص کل بورس اوراق بهادار طی دوره ۱۳۹۶/۰۹/۲۸ الی ۱۳۹۸/۰۳/۲۹

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

نمودار (۲۳): روند شاخص کل فرابورس طی دوره ۱۳۹۶/۰۹/۲۸ الی ۱۳۹۸/۰۳/۲۹

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران

۲-۲-۳ ارزش معاملات

بررسی ارزش معاملات سهام نشان می‌دهد، در سه ماه نخست سال جاری ارزش کل معاملات سهام در بورس اوراق بهادار ۶۷۵/۲۶۰ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته (۱۲۲/۱۷۹ هزار میلیارد ریال) با رشد ۴۵۳ درصدی همراه شده است. طی این دوره حجم معاملات در بورس اوراق بهادار نیز ۲۵۴/۸۴۲ میلیارد سهام بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۵۷/۵۸۲ میلیارد سهام) با رشد ۳۴۳ درصدی مواجه شد. در بازار فرابورس نیز همانند بورس اوراق بهادار ارزش کل معاملات سهام در فصل بهار نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۷ با رشد ۷۴۵ درصدی همراه و حجم معاملات نیز با رشد ۴۵۲ درصدی مواجه بود.

جدول (۶): ارزش معاملات بورس و فرابورس منتهی به ۲۹ خرداد ۱۳۹۸

درصد تغییرات		منتهی به ۱۳۹۷/۰۳/۳۰		منتهی به ۱۳۹۸/۰۳/۲۹		شرح	
ارزش معاملات	حجم معاملات	ارزش میلیارد ریال	حجم میلیون سهم	ارزش میلیارد ریال	حجم میلیون سهم		
۴۵۳	۳۴۳	۱۲۲،۱۷۹	۵۷،۵۸۲	۶۷۵،۲۶۰	۲۵۴،۸۴۲	معاملات بازار اول و دوم	بورس
		۲،۲۲۱	۱،۰۴۷	۱۲،۰۵۸	۴،۵۵۱	متوسط روزانه معاملات	
۷۴۵	۴۵۲	۱۸،۴۰۱	۸،۸۵۲	۱۵۵،۵۳۲	۴۸،۹۳۱	معاملات بازار اول و دوم	فرابورس
		۳۳۵	۱۶۱	۲،۷۷۷	۸۷۴	متوسط روزانه معاملات	

منبع: شرکت بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

۲-۳-۳ بازار ارز

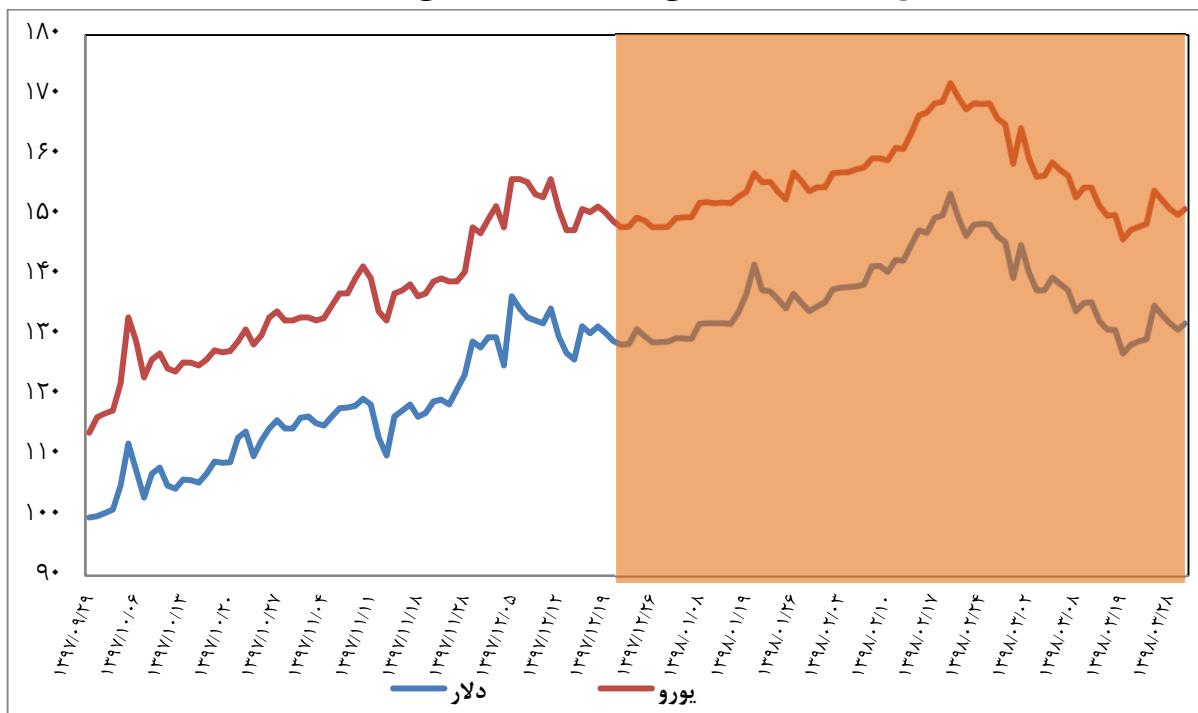
در بهار سال جاری، نرخ دلار و یورو در بازار آزاد در دو مسیر صعودی و نزولی قرار داشتند، بگونه‌ای که نرخ دلار از ۱۲۸/۹۴۰ هزار ریال در ۲۸ اسفند ۱۳۹۷ با رشد ۱۹ درصدی به ۱۵۳/۵۰۰ هزار ریال در ۱۹ اردیبهشت افزایش یافت اما سپس با کاهش ۱۴ درصدی به ۱۳۲ هزار ریال در ۳۰ خردادماه رسید. نظارت کارآمد بانک مرکزی، جذابیت بازارهای رقیب نظیر بازار سرمایه و کاهش حجم معاملات ارزی در این بازار موجب ایجاد ثبات نسبی در این بازار در بهار سال جاری شد. در ادامه به بررسی روند نرخ ارز طی روزهای بهار سال جاری پرداخته می‌شود.

با آغاز سال جدید، نرخ آزاد دلار و ارز در ادامه روند صعودی خود از سال ۱۳۹۷ به روند افزایشی خود ادامه داد تا نیمه نخست بهار سال جاری در مسیر صعودی قرار داشت. طی این دوره علی‌رغم کنترل کارآمد بازارساز، فشار برخی عوامل فزاینده موجب تقویت رشد ارزها در بازارهای داخلی شد. از مهمترین این عوامل می‌توان به افزایش نرخ حواله درهم امارات، معرفی سپاه پاسداران جمهوری اسلامی ایران به عنوان تیم تروریستی از سوی آمریکا، تشدید تحریم نفتی ایران و عدم تمدید معافیت کشورهای خریدار نفت از ایران اشاره کرد. با این وجود با عرضه مناسب ارز از سوی بازارساز در ابتدای نیمه دوم بهار، نرخ دلار با عقب نشینی از کانال ۱۵۰ هزار ریالی در مسیر نزولی قرار گرفت و تا پایان خردادماه علی‌رغم تشدید تنش‌های سیاسی بین ایران آمریکا (نظیر تحریم پتروشیمی‌ها و حادثه نفتکش‌ها در خلیج فارس) به روند نزولی خود ادامه داد به ۱۳۲ هزار ریال در ۳۰ خرداد کاهش یافت. انتشار اخبار راه‌اندازی بازار متشکل ارزی نیز یکی از پارامترهای مهم در کاهش نرخ آزاد ارز در این دوره بود.

زادآزاد

نمودار (۲۴): روند نرخ دلار در بازار آزاد طی دوره ۱۳۹۷/۰۹/۲۹ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۰ (هزار ریال)

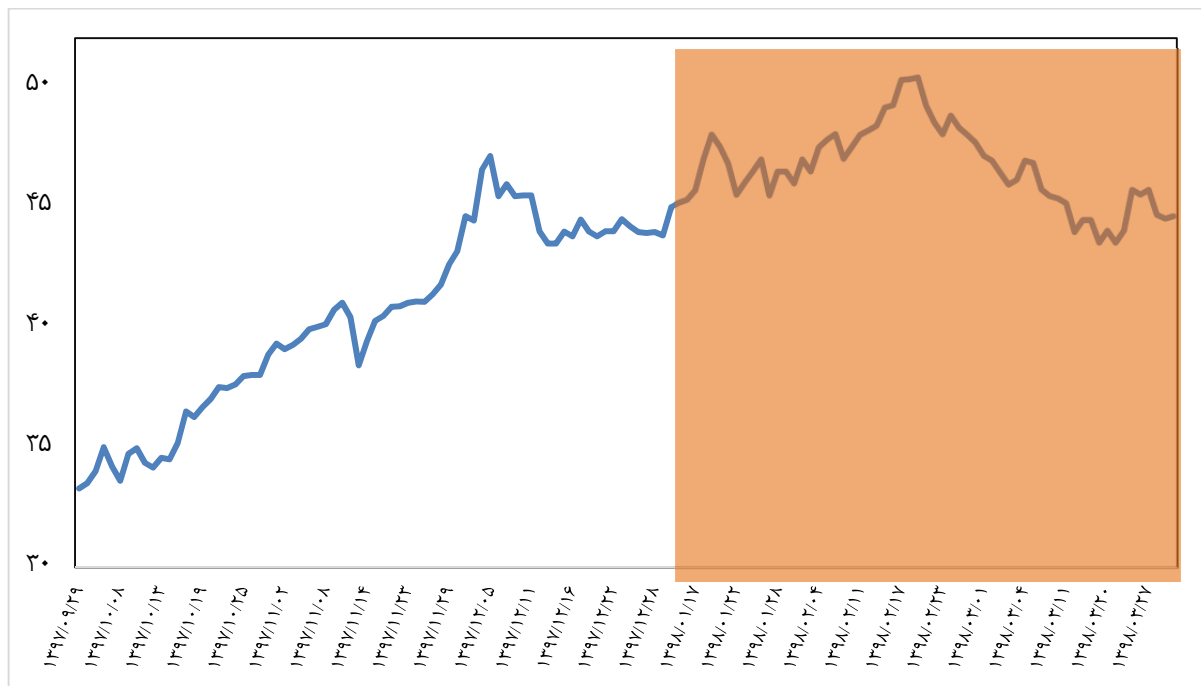
منبع: اتحادیه صرافی‌های تهران

۲-۴ بازار سکه

در فصل بهار، قیمت سکه نیز همراستا با تغییرات نرخ دلار در دو حالت رفت و برگشتی قرار داشت. طی این دوره قیمت سکه ابتدا از ۴۳/۹۴۰ میلیون ریال در ۲۸ اسفند ۱۳۹۷ با رشد ۱۴/۶ درصدی به ۵۰/۳۵ میلیون ریال در ۱۹ اردیبهشت افزایش یافت اما سپس با کاهش ۱۱/۴۴ درصدی به ۴۴/۵۹ میلیون ریال در ۳۰ خردادماه رسید. با بررسی روند تاریخی قیمت سکه مشاهده می‌گردد که اگرچه دو متغیر نرخ دلار و قیمت جهانی طلا تاثیر معنی‌دار و مستقیمی بر نرخ سکه داخلی دارند، اما در بهار سال جاری قیمت سکه بدون توجه به روند قیمت جهانی طلا (نمودار ۲۶) همراستا با تغییرات نرخ دلار واکنش نشان می‌داد، بگونه‌ای که قیمت این فلز گرانبها به کوچکترین تغییر نرخ دلار طی این دوره واکنش نشان داده است.

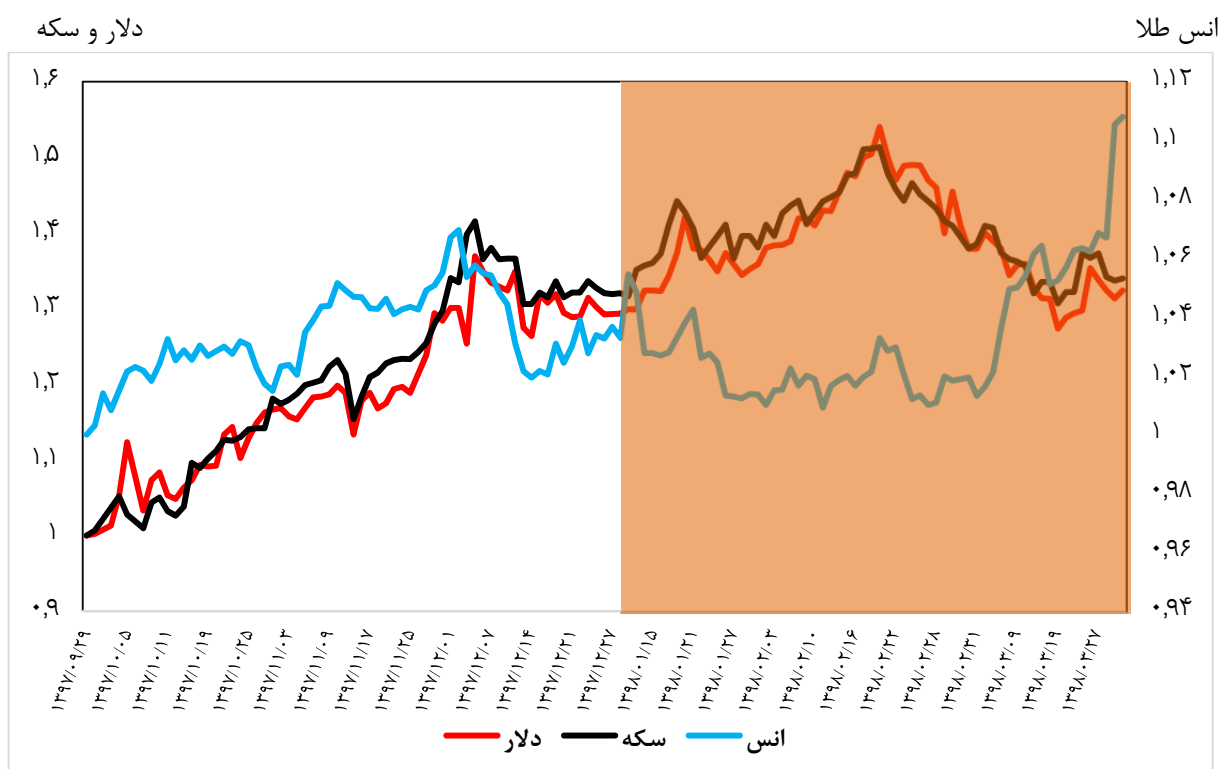

نمودار (۲۵): روند قیمت سکه طی دوره ۱۳۹۷/۰۹/۲۹ الی ۱۳۹۸/۰۳/۳۰ (میلیون ریال)

منبع: اتحادیه طلا، جواهر و سکه تهران

نمودار (۲۶): مقایسه روند قیمت سکه، قیمت انس و نرخ دلار

۲-۵ بازار مسکن

قیمت متوسط هر مترمربع آپارتمان در تهران در در نخستین فصل سال جاری نیز در مسیر روند صعودی که از آغاز سال ۱۳۹۶ شروع شده بود، ادامه پیدا کرد و با عبور از کانال ۱۳۰ میلیون ریال، رکورد تازه‌ای را در بازار مسکن به ثبت رساند. بررسی قیمت مسکن در سه ماه نخست سال جاری نشان می‌دهد که رشد قیمت هر متر آپارتمان

مسکونی همانند مسیر افزایشی بورس اوراق بهادار با شیب صعودی همراه بود که این امر بیانگر افزایش تقاضای سرمایه‌گذاری (حرکت بخشی از وجوه در بازار پول به سمت بازار مسکن) در این بازار است. طی این دوره متوسط قیمت هر مترمربع آپارتمان در تهران در فروردین ماه با رشد ۳/۷ درصدی نسبت به آخرین ماه سال ۱۳۹۷ همراه بود. روند صعودی قیمت هر مترمربع آپارتمان در تهران در دو ماه بعدی بهار نیز ادامه یافت و رشد ماهانه ۱۱/۴ و ۶/۴ درصدی را به ثبت رساند. براساس آخرین آمار موجود، قیمت هر مترمربع آپارتمان در تهران در خرداد ماه ۱۳۵/۲۵۴ میلیون ریال بود که نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۷ رشد ۱۰۸ درصدی را به ثبت رساند.

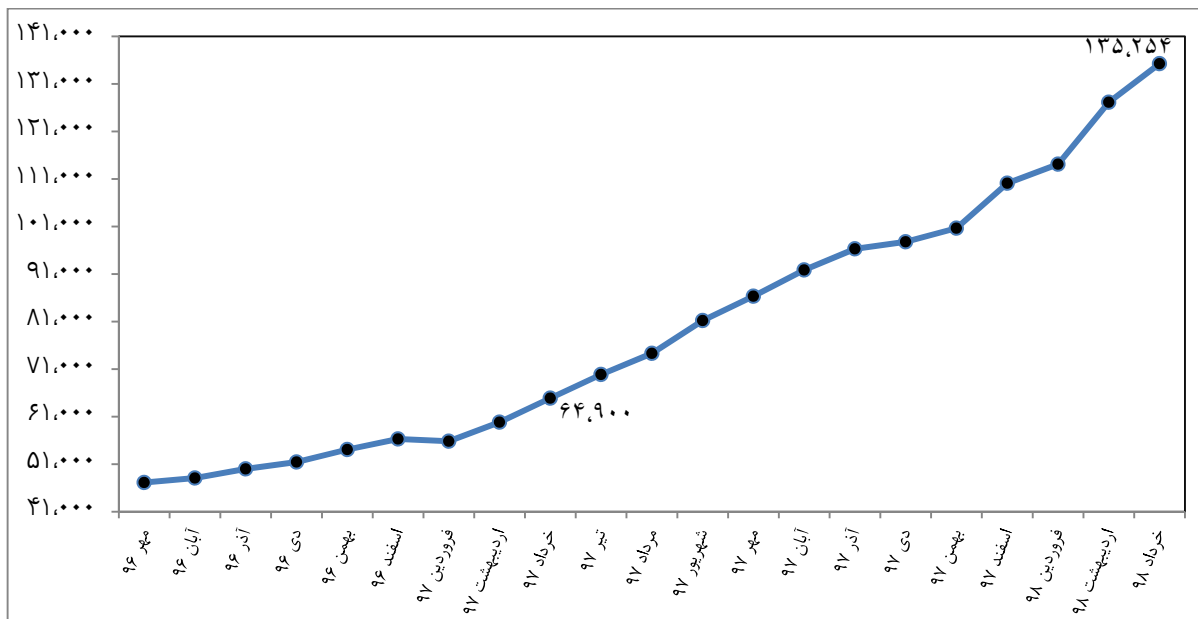
هم‌زمان با روند صعودی قیمت مسکن طی سه ماه فصل بهار، بررسی حجم معاملات مسکن (تعداد مبیعه‌نامه‌های معاملات مسکن) حاکی از رشد محسوس معاملات مسکن در اردیبهشت‌ماه سال جاری بود. با این وجود مقایسه حجم معاملات اردیبهشت‌ماه سال جاری با اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ حاکی از افت ۳۷ درصد تعداد معاملات بود. افت تعداد معاملات در فروردین ماه به دلیل طولانی بودن زمان تعطیلات بود که هر ساله افت طبیعی می‌باشد. بررسی تعداد معاملات مسکن در خرداد ماه نیز نشان می‌دهد که حجم معاملات در این ماه به کمترین میزان خود طی سال‌های اخیر رسید است. مقایسه حجم معاملات خرداد ماه سال جاری با مدت مشابه سال ۱۳۹۷ حاکی از افت ۵۹/۷ درصد تعداد معاملات است که این امر بیانگر وجود شرایط رکود تورمی در بازار مسکن است. در ادبیات اقتصادی افزایش قیمت مسکن و کاهش حجم معاملات در شرایطی روی می‌دهد که کسری عرضه در بازار روی دهد. به عبارتی تقاضا برای مسکن بیش از عرضه آن روی می‌دهد و این امر بیانگر عدم تمایل عرضه‌کنندگان مسکن در بازار است. با این وجود خروج نقدینگی از بانک‌ها و ورود آنها به سایر بازارها مهمترین عامل اثرگذار بر رشد قیمت مسکن در این فصل بود. شایان ذکر است که افزایش ۷۰ درصدی عوارض شهری ساخت و سازها و افزایش قیمت مصالح ساختمانی نیز از دیگر عوامل تاثیرگذار بر کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن است. براساس آمار منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران، ارزش افزوده ۹ ماهه بخش مسکن در سال ۱۳۹۷ نسبت به دوره مشابه سال قبل ۴/۴- درصد بوده است.

در خصوص پیش‌بینی قیمت مسکن برای ماه‌های آتی می‌توان بیان داشت که با توجه به الزام بانک مرکزی به رعایت نرخ‌های جاری سود سپرده‌ها، محدودیت فعالیت در بازار آزاد ارز و تشدید فضای نااطمینانی در بخش واقعی اقتصاد کشور، بازار مسکن، بازار جذابی برای برخی سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر که در حال حاضر دارایی نقدی خود را نزد بانک‌ها سپرده کرده‌اند باشد. از اینرو انتظار می‌رود قیمت مسکن در ماه‌های آتی به دلیل افزایش تقاضای سرمایه‌گذاری و تداروم شرایط تورمی، کماکان روند رو به رشد خود را ادامه بدهد.

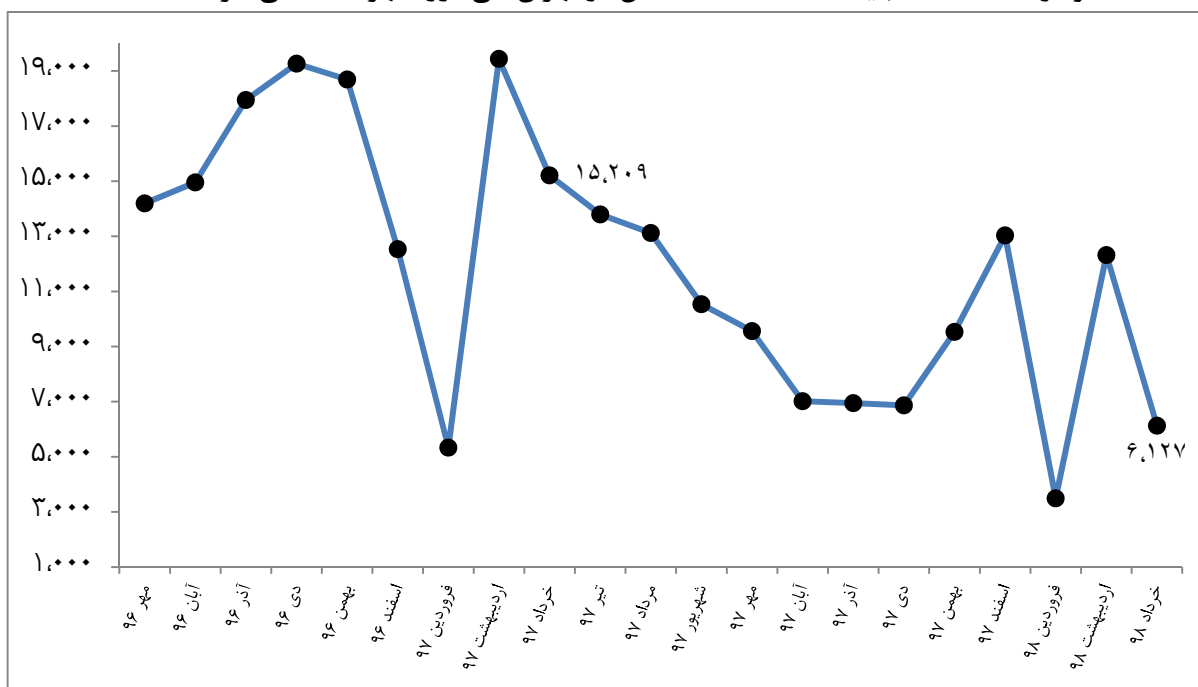

نمودار (۲۷): شاخص قیمت مسکن در تهران طی دوره مهر ۱۳۹۶ الی خرداد ۱۳۹۸ (هزار ریال)

منبع: وزارت راه و شهرسازی

نمودار (۲۸): تعداد مبادیه نامه معاملات مسکن در تهران طی دوره مهر ۱۳۹۶ الی خرداد ۱۳۹۸

منبع: وزارت راه و شهرسازی

لازم به ذکر است که در زمان نگارش گزارش حاضر، آمار مربوط به نرخ اجاره مسکن طی یکسال گذشته از سوی نهادهای مربوطه منتشر نشده است. با این وجود طبق گزارش بانک مرکزی در خرداد ماه سال جاری شاخص کرایه مسکن اجاری در شهر تهران و در کل مناطق شهری نسبت به مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۲۳ و ۲۰/۷ درصد رشد را نشان می‌دهد.

۲-۶ تورم و بیکاری

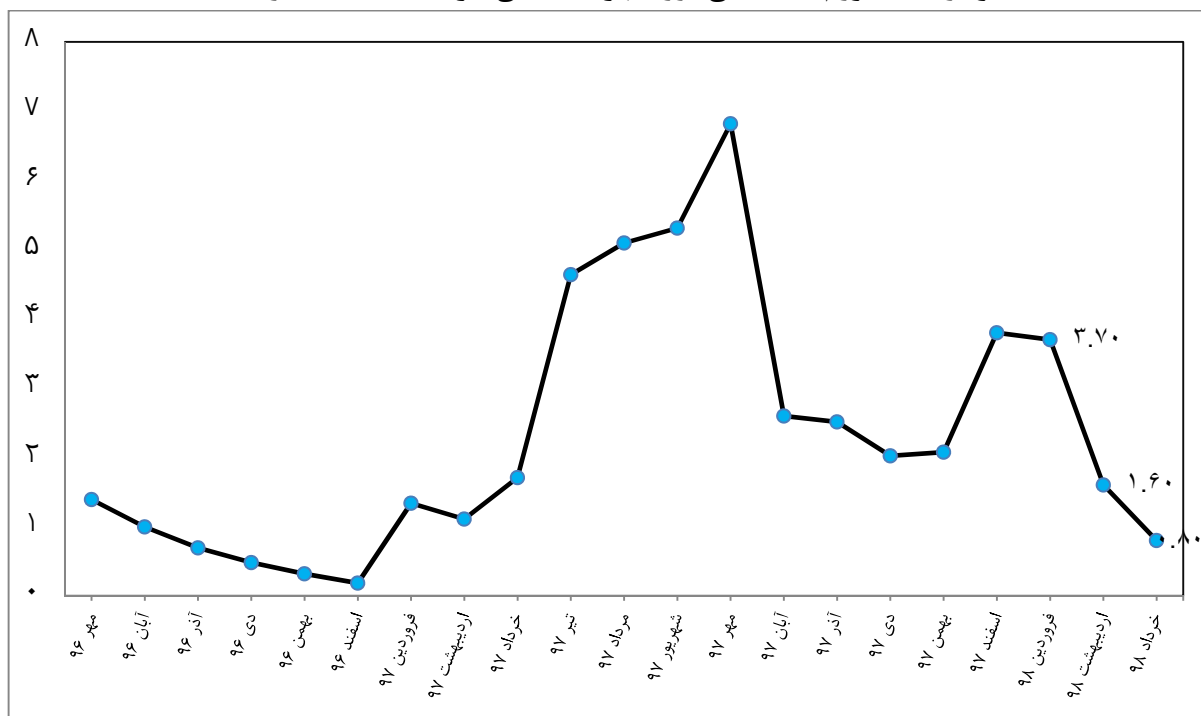
۲-۶-۱ تورم

طبق گزارش‌های مرکز آمار ایران، نرخ تورم ماهانه فصل بهار، یک روند نزولی داشته است. در نخستین ماه فصل بهار، تورم ماهانه با افت ۰/۱۵ واحد درصد نسبت به اسفند ماه سال ۱۳۹۷ به ۳/۷ درصد رسید. در این ماه در بین اقلام مختلف، گروه کالایی «خوراکی و آشامیدنی‌ها» با رشد ۸/۶ درصد بیشترین رشد و گروه «حمل و نقل» با افت ۱/۱ درصدی کمترین رشد را ثبت کردند. نرخ تورم ماهانه در اردیبهشت ماه سال جاری با افت ۲/۱ واحد درصد نسبت به فروردین ماه به ۱/۶ درصد رسید. در این ماه، گروه کالایی «حمل و نقل» با رشد ۸/۲ درصد، بیشترین رشد و گروه «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» با افت ۰/۶ درصد کمترین رشد را به ثبت رساند. نرخ تورم ماهانه در خرداد ماه با افت ۰/۸ واحد درصد به ۰/۸ درصد کاهش یافت. در این ماه، گروه کالایی «مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها» با رشد ۲/۵ درصد، بیشترین رشد و گروه کالایی «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» با افت ۰/۲ درصدی کمترین رشد را به ثبت رساند.

بررسی تورم میانگین نشان می‌دهد که نرخ تورم میانگین همانند ماه‌های گذشته در مسیر صعودی قرار داشت بگونه‌ای که براساس گزارش مرکز آمار ایران، نرخ تورم میانگین در سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۳۰/۲، ۳۳/۷ و ۳۶/۹ درصد رشد را به ثبت رسانده است.

بررسی تورم نقطه‌ای (تغییرات شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل) نشان می‌دهد که علی‌رغم روند افزایشی نرخ تورم نقطه‌ای طی ماه‌های گذشته، شیب این شاخص در آخرین ماه فصل بهار معکوس شده است. نرخ تورم نقطه‌ای در سه ماه نخست فصل بهار به ترتیب ۵۰/۷، ۴۹/۳ و ۵۰/۷ درصد بوده است.

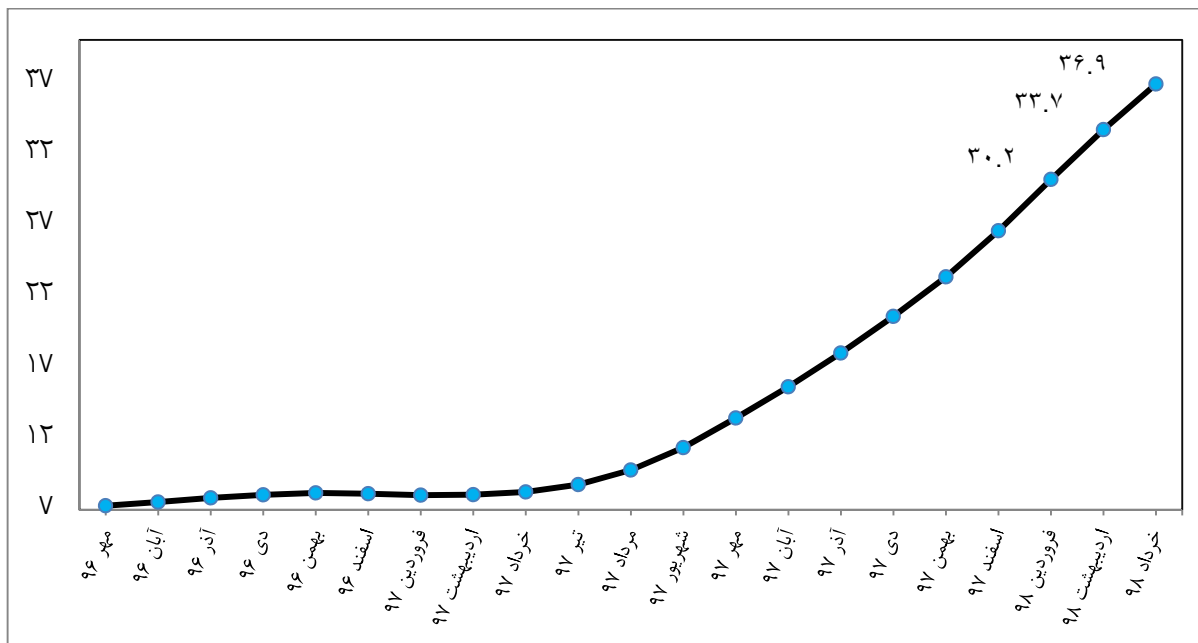
نمودار (۲۹): تورم ماهانه طی دوره مهر ۱۳۹۶ الی خرداد ۱۳۹۸ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

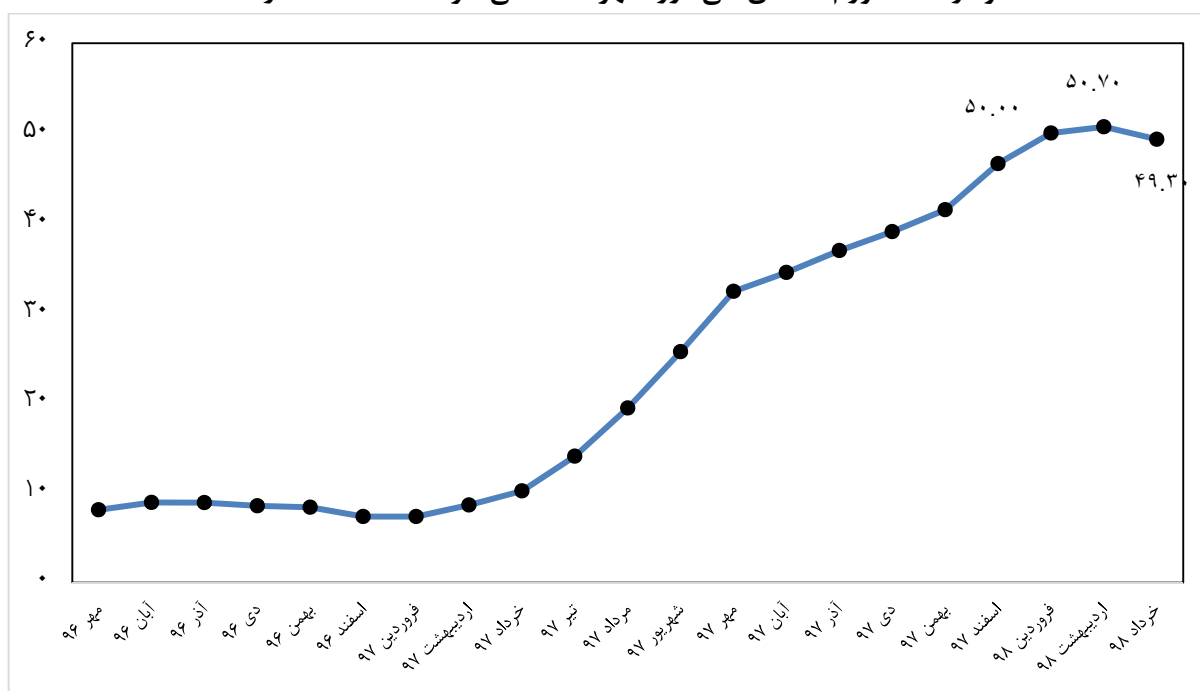

نمودار (۳۰): تورم میانگین طی دوره مهر ۱۳۹۶ الی خرداد ۱۳۹۷ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

نمودار (۳۱): تورم نقطه‌ای طی دوره مهر ۱۳۹۶ الی خرداد ۱۳۹۸ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

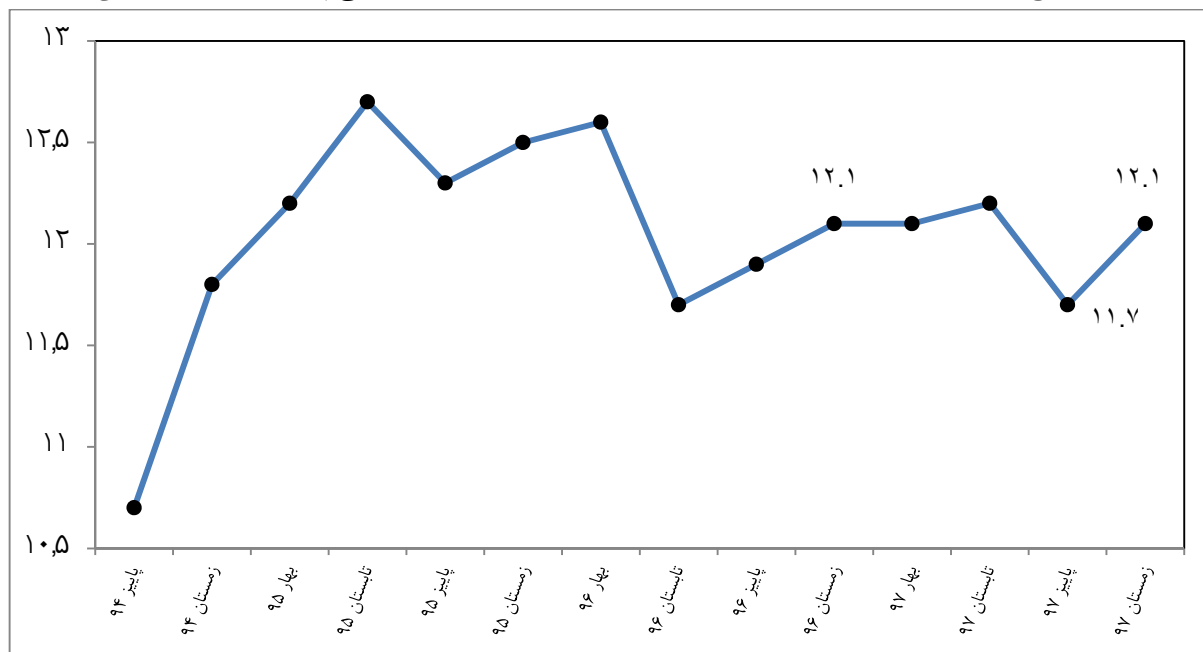
۲-۶-۲ بیکاری

مرکز آمار ایران در آخرین گزارش خود، به وضعیت اشتغال در زمستان سال ۱۳۹۷ پرداخته است. بر اساس این گزارش در فصل زمستان، نرخ بیکاری (جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر) در کل کشور با رشد ۰/۴ واحد درصدی نسبت به پاییز ۱۳۹۷ به ۱۲/۱ درصد افزایش یافته است. نرخ بیکاری جوانان ۱۵-۲۹ ساله نیز با رشد ۰/۵ واحد درصدی

نسبت به پاییز ۱۳۹۷ به ۲۵ درصد افزایش یافته است. این شاخص در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط شهری نسبت به نقاط روستایی بیش تر بوده است. نمودار (۳۲) نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کل کشور به تفکیک فصول طی پاییز ۱۳۹۴ تا زمستان ۱۳۹۷ را نشان می دهد.

نمودار (۳۲) نرخ بیکاری جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کل کشور به تفکیک فصول طی پاییز ۱۳۹۴ تا زمستان ۱۳۹۷

منبع: مرکز آمار ایران

۲-۷ تجارت خارجی و مبادلات بین المللی

بر اساس آخرین آمار منتشره از سوی گمرک جمهوری اسلامی ایران، تراز تجاری کشور در نخستین ماه سال جاری مثبت و معادل ۲۱۳ میلیون دلار بوده است. بر اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران در نخستین ماه سال جاری، میزان ارزشی صادرات کالاهای غیر نفتی کشور در حدود ۲/۵۴۷ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۳/۱۱۵ میلیارد دلار) افت ۱۸/۲۵ درصدی داشته است. همچنین میزان ارزشی کل واردات طی این دوره در حدود ۲/۳۳۴ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته (۲/۵۲۸ میلیارد دلار) افت ۷/۶۵ درصدی داشته است. با بررسی ارزش وزنی مشاهده می گردد که صادرات غیرنفتی و واردات در نخستین ماه سال جاری به ترتیب با رشد ۷/۶۶ و ۷/۷۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۷ روبرو بودند. با بررسی مقدماتی آمارها طی این دوره در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته مشاهده می گردد که طی این دوره متوسط قیمت جهانی نهادهای تولید نظیر نفت و پتروشیمی افت بیشتری نسبت به کالاهای و محصولات نهایی وارداتی داشته است. در واقع طی این دوره متوسط قیمت هر تن کالای صادراتی و وارداتی به ترتیب ۲۴/۰۶- و ۱۴/۲۹- درصد رشد داشته است.

در میان اقلام عمده صادراتی طی این دوره، گروه «پتروشیمی» با ارزش ۸۸۱ میلیون دلار و گروه «میعانات گازی» با ارزش ۳۴۸ میلیون دلار بیشترین سهم از صادرات غیر نفتی را به خود اختصاص داده اند. سهم گروه

«کالاهای پتروشیمی»، «میعانات گازی» و سایر کالاها از کل صادرات غیر نفتی به ترتیب ۳۴/۵۷، ۱۳/۶۷ و ۵۱/۷۵ درصد است. درصد تغییرات ارزشی این سه گروه نسبت به مدت مشابه سال گذشته به ترتیب ۱۵/۱۹، ۲۲/۲۱- و ۱۹/۱۱- درصد بود. طی این دوره کشورهای عمده مقاصد صادراتی کشور به ترتیب چین (با سهم ۲۷/۹۲ درصد)، عراق (با سهم ۱۵/۲۶ درصد)، کره جنوبی (با سهم ۹/۸۲)، امارات متحده عربی (با سهم ۹/۰۵ درصد) و افغانستان (با سهم ۵/۵ درصد) بوده است.

در میان اقلام عمده وارداتی طی این دوره، «برنج» با ارزش ۱۹۶ میلیون دلار و سهم ارزشی ۸/۳۸ درصدی، «ذرت دامی» با ارزش ۱۲۳ میلیون دلار و سهم ارزشی ۵/۲۶ درصد، «کنجاله سویا» با ارزش ۹۸ میلیون دلار و سهم ارزشی ۴/۲ درصد در گروه بیشترین اقلام وارداتی قرار دارند. طی این دوره عمده‌ترین مبادی وارداتی به ترتیب چین (با سهم ۱۸/۵۹ درصد)، ترکیه (با سهم ۱۴/۸۱ درصد)، امارات متحده عربی (با سهم ۱۴/۴۷ درصد)، هند (با سهم ۱۳/۸۵ درصد) و هلند (با سهم ۵/۵۴ درصد) بوده است.

جدول (۷): حجم و ارزش تجارت خارجی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) در فروردین سال‌های ۱۳۹۷ و

۱۳۹۸

درصد تغییرات		سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۸		فعالیت
دلار	وزن	ارزش (میلیارد دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیارد دلار)	وزن (هزار تن)	
(۷/۶۵)	۷/۷۵	۲/۵۲۸	۱۹۳۳	۲/۳۳۴	۲۰۸۳	واردات
(۱۸/۲۵)	۷/۶۶	۳/۱۱۵	۷۹۲۱	۲/۵۴۷	۸۵۲۷	صادرات

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول (۸): اقلام عمده صادراتی و وارداتی در فروردین ماه سال ۱۳۹۸

ردیف	اقلام عمده صادراتی	سهم ارزشی از کل صادرات	اقلام عمده وارداتی	سهم ارزشی از کل واردات
۱	پتروشیمی	۳۴/۵۷	برنج	۸/۳۸
۲	میعانات گازی	۱۳/۶۷	ذرت دامی	۵/۲۶
۳	سایر کالاهای	۵۱/۷۵	کنجاله سویا	۴/۲

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

جدول (۹): مقاصد مبادی عمده تجارت خارجی در فروردین ماه سال ۱۳۹۸

ردیف	مقاصد عمده صادراتی	سهم ارزشی از کل صادرات	ردیف	مبادی عمده وارداتی	سهم ارزشی از کل واردات
۱	چین	۲۷/۹۲	۱	چین	۱۸/۵۹
۲	عراق	۱۵/۲۶	۲	ترکیه	۱۴/۸۱
۳	کره جنوبی	۹/۸۲	۳	امارات متحده عربی	۱۴/۴۷
۴	امارات متحده	۹/۰۵	۴	هند	۱۳/۸۵
۵	افغانستان	۵/۵	۵	هلند	۵/۵۴

منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران

۲-۸ مقایسه بازدهی بخش‌های مختلف اقتصادی طی دوره‌های مختلف زمانی

جدول (۱۰)، بازده اسمی (جاری) دارایی‌های مالی، سکه و مسکن در کشور را طی دوره‌های زمانی مختلف نشان می‌دهد.

جدول (۱۰): بازده اسمی دارایی‌های مالی، سکه و مسکن طی دوره‌های زمانی مختلف (درصد)

بازده	بورس اوراق بهادار	فرا بورس	سکه	دلار	یورو	سپرده بانکی	مسکن
۳ ماهه منتهی به ۲۸ اسفند ۱۳۹۷	۳۱/۴۷	۳۱/۹۰	۱/۴۸	۲/۳۷	۲/۰۲	۵	۲۲/۸۵
۶ ماهه منتهی به ۲۸ اسفند ۱۳۹۷	۵۰/۴۸	۶۶/۲۸	۳۳/۹۸	۳۲/۴۰	۳۲/۶۷	۱۰	۴۰/۴۳
۹ ماهه منتهی به ۲۸ اسفند ۱۳۹۷	۴۶/۳۱	۵۸/۵۲	۶/۱۴	-۸/۲۷	-۱۰/۹۹	۱۵	۶۶/۵۲
یک‌ساله منتهی به ۲۸ اسفند ۱۳۹۷	۱۱۵/۷۴	۱۳۹/۸۶	۸۵/۰۲	۷۸/۳۸	۷۷/۴۲	۲۰	۱۰۸/۴

با نگاهی بر بازدهی دارایی‌های مالی، سکه و مسکن طی دوره‌های زمانی گذشته مشاهده می‌شود که در بین این دارایی‌ها، فرا بورس، بورس اوراق بهادار و بازار مسکن به ترتیب با رشد ۱۳۹/۸۶، ۱۱۵/۷۴ و ۱۰۸/۴ درصدی طی یک سال گذشته، بیشترین بازدهی را داشته‌اند. با توجه به اینکه نرخ سود سپرده‌ها به‌عنوان «نرخ سود بدون ریسک» تلقی می‌گردد، بازدهی واقعی این سه دارایی به همراه سایر دارایی‌ها طی یک سال گذشته مثبت بوده است. در این بازه پس از فرا بورس، بورس اوراق بهادار و مسکن، سکه، دلار و یورو در رتبه‌های بعدی قرار دارند. در بازه ۹ ماهه، بخش مسکن با بازدهی ۶۶/۵۲ بیشترین رشد را نسبی خود کرده و پس از آن فرا بورس و بورس اوراق بهادار به ترتیب با بازدهی ۵۸/۵۲ و ۴۶/۳۱ در رتبه‌های بعدی قرار دارند. بازدهی دلار و یورو طی این دوره منفی و بازدهی سکه نیز بسیار ناچیز بوده است. در بازه شش ماه نیز مسکن به همراه فرا بورس و بورس اوراق بهادار بیشترین بازدهی را به همراه داشته و پس از آن، سکه، یورو و دلار دارای بازدهی بیشتر از نرخ سود بدون ریسک بودند. در دوره سه ماهه نیز بازدهی بازدهی بازار سرمایه (فرا بورس و بورس اوراق بهادار) و مسکن بالاترین رشد فصلی را رقم زدند. در این دوره بازدهی یورو، دلار و سکه بسیار کمتر از بازدهی بدون ریسک سپرده بانکی بوده و که بیانگر تحمیل زیان قابل توجه به سرمایه‌گذاران این بازارها در این دوره است.

جمع‌بندی

اقتصاد جهان

- قیمت هر انس طلای جهانی در دو ماه نخست فصل بهار در پی تقویت ارزش دلار و کاهش تنش‌های تجاری بین آمریکا و چین در مسیر نزولی قرار داشت. اما در روزهای پایانی بهار تردید در رفع تنش‌های تجاری بین غول‌های اقتصادی جهان و افزایش تنش‌های سیاسی در منطقه خاورمیانه در کنار پیش‌بینی برخی نهادهای بین‌المللی از چشم‌انداز تیره اقتصاد جهانی منجر به بازگشت سریع قیمت طلا از کف چندماه شد.
- در بهار سال جاری، قیمت جهانی نفت در دو مسیر رفت و برگشتی قرار داشت. افزایش تقاضا در پی فروکشی جنگ تجاری بین آمریکا و چین در نیمه نخست بهار مهمترین عامل افزایش قیمت نفت و افزایش مزاد عرضه نفت از سوی تولیدکنندگان (در کنار کاهش تقاضا به دلیل تشدید مجدد جنگ تجاری) بنیادی‌ترین عامل کاهش قیمت نفت طی این دوره بود.
- روند قیمت جهانی اکثر فلزات اساسی کاهشی بوده است. در این رابطه می‌توان به افزایش شاخص دلار، تشدید تنش‌های تجاری بین چین و آمریکا و پیش‌بینی از رشد نامناسب اقتصاد جهانی به عنوان سه عامل تاثیرگذار بر افت قیمت جهانی فلزات اساسی اشاره داشت.
- بررسی بازارهای معتبر ارز در سطح جهانی نشان می‌دهد که روند شاخص دلار در اکثر روزهای فصل بهار در سطوح بالای ۹۷ واحدی بوده که بیانگر بالا بودن ارزش دلار در مقایسه با ارزهای معتبر جهانی است.
- نسبت ارزش یورو به دلار در بهار سال جاری در یک سطح پایینی قرار داشت.
- در منطقه آسیای شرقی، تشدید جنگ تجاری میان آمریکا و چین و در کنار آن جنگ ارزی موجب تضعیف نرخ برابری یوان در برابر دلار شد.
- بازارهای سهام در نقاط مختلف جهان در سه ماه نخست سال ۱۳۹۸ از تحولات در حوزه تجارت جهانی بویژه مذاکرات تجاری بین آمریکا با چین و تحولات اقتصادی در سایر بازارهای کالایی اعم از نفت، طلا و بازارهای ارزی تأثیرات قابل توجه پذیرفتند و بسیاری از این بازارها با توجه به روند مناسب مذاکرات تجاری بین آمریکا و چین در نخستین ماه فصل بهار روند صعودی داشتند اما توقف مذاکرات تجاری و تشدید جنگ تجاری موجب سرخوردگی بسیاری از بورس‌های معتبر جهان شد.

اقتصاد ایران

- تسهیلات پرداختی شبکه بانکی به بخش‌های اقتصادی طی دوره مذکور حدود ۳۴۲ هزار میلیارد ریال می‌باشد که نسبت به دوره مشابه سال گذشته (۲۵۷/۳ هزار میلیارد ریال) رشد ۳۲/۹ درصدی داشته است.
- در اردیبهشت‌ماه سال جاری، بانک مرکزی «آیین‌نامه پیشگیری از انباشت مطالبات غیرجاری بانکی» را ابلاغ نمود.

- بانک مرکزی در اواسط بهار سال جاری نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات کالاهای ایرانی از سوی شرکت‌های داخلی را در غالب یک بسته جامع به تصویب رساند.
- در آخرین روز بهار سال جاری، ارزش بازاری بورس اوراق بهادار و فرابورس به ترتیب با رشد ۱۱۲ و ۱۴۰ درصدی نسبت به بهار سال ۱۳۹۷ همراه بودند.
- در بهار سال جاری، نرخ دلار و یورو در بازار آزاد در دو مسیر صعودی و نزولی قرار داشتند، بگونه‌ای که نرخ دلار از ۱۲۸/۹۴۰ هزار ریال در ۲۸ اسفند ۱۳۹۷ با رشد ۱۹ درصدی به ۱۵۳/۵۰۰ هزار ریال در ۱۹ اردیبهشت افزایش یافت اما سپس با کاهش ۱۴ درصدی به ۱۳۲ هزار ریال در ۳۰ خردادماه رسید.
- در فصل بهار، قیمت سکه نیز همراستا با تغییرات نرخ دلار در دو حالت رفت و برگشتی قرار داشت.
- قیمت متوسط هر مترمربع آپارتمان در تهران در در نخستین فصل سال جاری نیز در مسیر روند صعودی که از آغاز سال ۱۳۹۶ شروع شده بود، ادامه پیدا کرد و با عبور از کانال ۱۳۰ میلیون ریال، رکورد تازه‌ای را در بازار مسکن به ثبت رساند.
- نرخ تورم ماهانه فصل بهار، یک روند نزولی داشته است اما روند میانگین تورم صعودی بود.
- در فصل زمستان، نرخ بیکاری (جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر) در کل کشور با رشد ۰/۴ واحد درصدی نسبت به پاییز ۱۳۹۷ به ۱۲/۱ درصد افزایش یافته است.
- اساس آخرین آمار منتشره از سوی گمرک جمهوری اسلامی ایران، تراز تجاری کشور در نخستین ماه سال جاری مثبت و معادل ۲۱۳ میلیون دلار بوده است.